МАРҲАБО, АЗИЗ ДЎСТЛАР! ДЎСТОНИ АЗИЗ!

БУГУН ТОШКЕНТДА ТОЖИКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЧИЛАДИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 21 май 1968 йил, сешанба ◆ № 116 (13.978). ◆ Баҳоси 2 тийин.

АССАЛОМ, ҚАРДОШЛАР

Бугун қуёшли, баҳор мавжида яшнаган пойтахтимиз Тошкентда қондош ва жондош, дўст ва ҳамсоя халқ — Совет Тожикистони диёрининг маданият декадаси — адабиёт ва санъат байрами тантанали вазиятда бошланади.

Тарихнинг қадим-қадим қатламларида бирга жуфт илдиз отган, бир дарёдан сув ичиб, бир далада ишлашган, дастурхони, ризқи-рўзи ўртада, шодлик ва ғамни бирга баҳам кўришган, бирга тўй-тўйлашиб, бирга жанг қилишган фикру ўйи, урф-одати муштарак, меҳрибон қуда-қудағай халқларнинг — Октябрь мамлакатининг Шарқ уфқида ёрқин қўш юлдуз бўлиб порлаган икки халқнинг бугунги ажойиб учрашуви дилларни қувонч ва ифтихорга чулғамоқда.

Олис ва даҳшатли замонлар синовида ўзлигини ҳимоя қилиб келган, жаҳон моддий ва маънавий маданиятини яратишга улкан ҳисса қўшган, Рўдакий ва Фирдавсийларнинг беқиёс даҳосида ўз ижодий иқтидорини намоён этган тожик халқининг обрў ва шарафи дунё элига маълум ва машҳурдир. Памирдай салобатли, Вахш тўлқинларидай жўшқин қалбли, доно ва меҳнаткаш тожик халқи чинакам бахт ва камолотга эришгунча, бугунги нурли давронига етиб келгунча кўп оғир тарихий ҳодисаларни бошидан кечирди, узоқ, ғоят машаққатли ҳаёт йўлини босиб ўтди.

Тожик ва ўзбек халқларининг азалий дўстлиги ўтмишнинг жуда кўп буюк воқеаларида акс этгандир. Маданият ва архитектура тожи бўлган улуғ шаҳарларни биргалашиб қурган, санъат ва музиканинг ажойиб ўлмас дурдоналарини биргалашиб ижод этган бу икки халқнинг тарихий, ажралмас дўстлиги икки буюк инсон — Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоийларнинг ибратли биродарлигида, тенгсиз садоқатида, олижаноб, оламшумул фаолиятларида, халқ ва диёр учун қилган катта хизматларида ёрқин кўриниб, алоҳида бир даврни ташкил этади. Устоз ва шогирднинг, икки забардаст сўз паҳлавонининг ҳамфикрлиги, ҳаммаслаклиги бу халқлар қалби ва тақдирининг ҳамиша пайванду чамбарчас эканлигидан далолат бўлиб туради.

Улуғ Ленин байроқдори бўлган Октябрь инқилоби, Коммунистик партия ва совет тузуми СССР даги барча халқларга чинакам озодлик, бахт-саодат даврокини бошлаб берди. Мамлакатимиздаги барча халқлар қатори тожик ва ўзбек халқлари ҳам минг йиллик эзгу орзуларининг, азиз ва улуғ фарзандлари — Рудакий, Ибн Сино, Носир Хисрав, Камол Хўжандий, Мушфиқий, Саидои Насафий, Жомий, Ҳозиқ, Аҳмад Донишлар тасаввур этиб келган янги реал замонанинг ҳақиқий хўжайинлари бўлиб қолдилар.

Халқларнинг ленинча дўстлик оиласида тожик халқи буюк социал юксалиш чўққиларига кўтарилди. Кучли индустрия, тараққий этган қишлоқ хўжалик, баркамол социалистик маданият ўлкасига айланди. Эндиликда Совет Тожикистони «оқ олтин» фаровонлиги диёри, номи дунёни тутган Норакдай қуёшли ГЭСлар ватани, боғу роғлар яшнаган гулистон водий, хароб қишлоқлар ўрнида замонавий шаҳарлар тиклаган бунёдкорлик эли, фан ва маданият мўъжизаларини яратаётган донишмандлар, санъаткорлар замини сифатида умумиттифоқ, жаҳон таҳсинига сазовор бўлган қуёшли республикадир.

Бу мислсиз бойликларни яратган тожик дўстларимизнинг таланти ва даҳоси билан ҳақли равишда фахрланиб , бугун очилажак улкан маданият ўн кунлигини халқимиз, Ўзбекистон меҳнаткашлари катта мамнуният билан қарши оладилар.

Тожикистон ССР адабиёти ва санъати декадаси республикамиз маданият ҳаётида ёрқин, унутилмас воқеа бўлиб, халқларимиз абадий дўстлигининг буюк намойишига айланади. Жонажон қардошларимизнинг дилрабо қўшиқ ва куйлари, партия ва халқни, давр ва инсонни, баҳор ва бахтни улуғловчи, ватанпарварлик ва интернационализмни таранум этувчи юрак талқинлари қалбларимизга парвоз, хонадонларимизга файз бағишлайди.

Декаданинг улуғвор садолари мардлик ва жасорат шаҳри Тошкент самосида, икки минг беш юз ёшли нуроний Самарқанд ва Бухоро уфқларида, яшил водий — Фарғона осмонида, Хоразмнинг сўлим боғлари устида, қорақалпоқ диёрида, Қашқадарё ва Сурхон воҳаси кенгликлари бўйлаб тўлқинланади. Зангори экранлар ва эфир мавжлари тинчлик, саодат куйларини — дўстларимиз санъатини уйларимизга, ўйларимизга олиб киради. Шаҳру қишлоқларимиз саҳналарида, маданият саройларида, пахтазорлар оғушида, саноат корхоналарида, газ ва олтин хазиначилари орасида, яйловларимиз ва хиёбонларимиз бағрида ажойиб қардошлик учрашувлари бўлади.

Тожик совет адабиётининг кўпгина етук асарлари ўзбек китобхонларининг ҳам ўз маънавий мулкига айланди. Ўзбек хонадони жавонларидан Садриддин Айний, А. Лоҳутий, Мирзо Турсунзода, Миршакар, С. Улуғзода, Р. Жалил, Б. Раҳимзода, А. Қаҳҳорий, А. Шукўҳий, Ж. Икромий каби сўз санъаткорлари асарлари мустаҳкам ўрин олди. Тожик музикаси, рақси, қўшиқлари ҳам ўзбекларга ўз санъатидай яқин ва қадрлидир. Чунки халқларимизнинг тақдири, тарихи, бугунги камолоти бир илдиздан қулоч отган қўш чинордай гуркираб яшнамоқда.

Ушбу ажойиб, унутилмас дўстлик байрами кунларида, дўст, қардош халққа янги-янги муваффақиятлар орзу қилиб, бу дўстликни — совет халқлари дўстлигини абадий барқарор этган улуғ партиямизга энг эзгу юрак сўзларимизни йўллаймиз.

Хуш келибсиз, азиз тожикистонлик биродарлар!

АССАЛОМ, БАРОДАРОН

Имрўз дар пойтахти мо — Тошкенти пуранвор, парвардаи баҳор Даҳаи маданият — иди адабиёт ва санъати диёри Тоҷикистони Советӣ — халқи якдилу якҷон, дўсту ҳамсояи мо ботантана оғоз меёбад.

Бохўрии аҷоиби имрўзаи як ҷуфт ситораи шўълаафкани бурҷи шарқии осмони мамлакати Октябрь — ду халқи дар қабатҳои қадимаи таърих решаи ҷуфт давонда, аз як дарьё обнўшида, дар як саҳро ҷуфт ронда, нозу неъмати дастурхон, ризқу рўзии худро баҳамдида, дар шодию ғами ҳамдигар шарикшуда, арўс додаю домодгирифта, дар мубориза бар зидди аъдо ҳамдигарро сипаргашта, фикру хаёл, урфу одати яксондошта, хешу табори ғамгусор ба дилҳо як олам фараҳ ва ифтихор мебахшад.

Обрў ва шарафи халқи тоҷик, ки аз қадим дар кўраи имтиҳони замонҳои даҳшатсаро обутоб ёфтааст, ба бунёди хазинаи маданияти моддӣ ва маънавии ҷаҳон саҳми бузург ҳамроҳ кардааст, монанди Рўдакию Фирдавсӣ сухансароёни безаволро ба камол расонида, иқтидори эҷодии хешро дар олам алам кардааст, ба аҳли ҷаҳон маълуму машҳур аст. Халқи чун Помир сарфароз, дилаш ба сони амвоҷи Вахш хурўшанда, доно ва меҳнаткаши тоҷик то соҳиби бахту камолоти комил шудан, то ба даврони нурбори имрўза расидан воқеаю ҳодисаҳои бешумору вазнини таърихиро аз сар гузаронидааст, роҳи дуру дароз ва ғоят пурмашаққати таърихиро паймудааст.

Дўстии қадимии халқҳои тоҷику ўзбек дар оинаи бисьёр воқеоти бузург мунъакис гаштааст. Дўстии таърихӣ ва бардавоми ин ду халқ, ки шаҳрҳои азими тоҷи маданият ва санъати меъмории ҷаҳон номгирифтаро якҷоя сохтаанд, дурдонаҳои мудомрахшандаи санъат ва мусиқиро якҷоя суфтаанд, дар дўстии ду инсони кабир — бародарии ибратбахш, садоқати беамсол, фаъолияти оламшумул ва хайриятхоҳ, хизматҳои бебаҳои Абдураҳмони Ҷомӣ ва Алишер Навоӣ ба манфиати халқ баръалоина падидор мегардад, даври ба худ хосеро ташкил медиҳад. Ҳамфикрию якмаромии устод ва шогирд, ду султони мулки сухан чун муҷассамаи олӣ ва фанонопазири ҳамеша пайванду марбут будани қалбу тақдири ин ду халқ боқӣ мемонад.

Инқилоби Октябрь бо сарварии Ленини аъзам, Партияи коммунистӣ ва сохти советӣ ба ҳамаи халқҳои СССР озодии ҳақиқӣ дод ва дари даврони тантанаи бахту саодатро боз кард. Дар қатори ҳамаи халқҳои мамлакатамон халқҳои тоҷику ўзбек низ ба орзуҳои наҷибонаи чандинҳазорсолаи худ, ба замонае расиданду соҳиби ҳақиқии он гаштанд, ки фарзандони арҷманд ва мўътабари он — Рўдакӣ, Ибни Сино, Носири Хисрав, Камоли Хуҷандӣ, Мушфиқӣ, Саидои Насафӣ, Абдураҳмони Ҷомӣ, Ҳозиқ, Аҳмади Дониш дар лавҳи хотир нигошта буданд.

Халқи тоҷик дар оилаи халқҳои советӣ, ки дўстии ленинӣ барқарор аст, ба зинаҳои баланди камолоти иҷтимоӣ расид, ба кишвари дорои индустрияи пурқудрат, хоҷагии қишлоқи мутараққӣ, маданияти баркамоли социалистӣ мубаддал гашт.

Имрўз халқи мо, меҳнаткашони Ўзбекистон, аз истеъдод ва заковати дўстони тоҷик, ки чунин сарватҳои бемислу монанд офаридаанд, ба таври ҳаққонӣ фахр карда, оғози Даҳаи маданияти қадимаю шукуфони онро бо мамнунии кулл истиқбол мекунанд.

Даҳаи адабиёт ва санъати РСС Тоҷикистон дар ҳаёти маданӣ республикаи мо воқеаи барҷаста ва фаромўшнопазир мегардад, ба намоиши бузурги дўстии абадии мо мубаддал мешавад. Суруду оҳангҳои дилрабо, садои дили дўстони кироми мо, ки партия ва халқ, давр ва инсон, баҳор ва бахтро васф карда, ватандўстӣ ва интернационализми пролетариро таранрум менамоянд, ба мурғи дили мо парвози баланд дода, ба хонадони мо файзи тозае мебахшанд.

Садоҳои тарабангези Даҳа дар осмони шаҳри мардӣ ва ҷасорат Тошкент, Самарқанди нуронии дуҳазору панҷсадсола ва Бухорои кўҳан, воҳаи ҳамешасабз — Фарғона, боғҳои фирдавсмонанди Хоразм, диёри Қароқалпоқ, воҳаи бепоёни Қашқадарьё ва Сурхон танинандоз мегарданд. Меҳмонони иззатманди мо бо ғалабаҳои оламшумули халқи ўзбек, ки бо роҳбарии Партияи коммунистӣ соҳиб шудааст, аз наздик шиносо мешаванд, аз зафарҳои меҳнатӣ ва эҷодиашон ба халқи мо ҳикоят мекунанд.

Мусиқӣ, рақс ва сурудҳои тоҷикӣ ба ўзбекҳо чун санъати худ фаҳмо ва бақадр аст. Чунки тақдир, таърих, камолоти имрўзаи халқҳои мо чун ҷуфтчинори ҳамрешае сарсабзиҳо дорад.

Дар чунин рўзҳои фараҳафзо, иди фаромўшнашавандаи дўстӣ ба халқи дўст ва бародар комьёбиҳои нав ба нав хоста ба Партияи аъзам — ба барқароркунандаи ин дўстӣ — дўстии абадии халқҳои советӣ суханони наҷибтарини дилро роҳӣ менамоем.

Марҳабо, бародарони азизи тоҷикистонӣ!

БИРИ-БИРИГА ДЎСТ, УСТОЗ, ҚАРДОШ.

А. Тўраев фотоэтюди.

Мирзо ТУРСУНЗОДА,
Тожикистон халқ шоири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин ва Давлат мукофотлари лауреати.

ТОЖИКИСТОН

Тожикистоним Совет даврида хуш гулдастадир,
Қомати Ленин ясатган боғаро орастадир,
Мушку анбардан муаттарроқ гули наврастадир,
Шоду хуррам эл дилу жони билан пайвастадир,
Эл шунинг-чун жону-дилдан хизматида шодмон.

Боғларин сайр этгали мардона ташлайман қадам,
Янги қўшиқлар ёзарман шаънига, қўлда қалам,
Гул шаҳар, қишлоқлари ғоят чиройли-ю ҳашам,
Ҳуснига тўймай, бокарман чеҳрасига дам-бадам,
Шавқидан қалбим жўшар, тўлқинланар денгизсимон.

Бир диёрки, зўр умиду орзулар хонаси,
Файзу осойиш макони, ёғдулар кошонаси,
Ота, она ҳам биродар эрксевар жононаси,
Ҳулласи равшан чароғу эл унинг парвонаси,
Севгили гулшан диёр элга ғуруру фахру шон.

Осмони узра пўлат қушлари парвоз этар,
Ерларида техника форам тарона соз этар,
Ҳар томон меҳнат фаровонлик куйини оғоз этар,
Ҳуснини ҳар он зафар кўзгу каби пардоз этар,
Чеҳрамизда бу зафарларнинг қувончидир аён.

Тоғлари олтинга кону водийсидир кону зар,
Ишчиси янги бинокорликда ғолиб, мўътабар,
Пахтакори дашту саҳроси уза соҳибҳунар,
Боғларининг меваси қанду — асал, ширин-шакар,
Элга роҳат бахш этувчи бир ажойиб бўстон.

Муҳташам Варзоб бағридан уриб фавворалар,
Ул электр шўъласи айлар фалакларга сафар,
Бошимизга нурли дарёдек зиёсини сочар,
Бахтимиздек бўлди равшан барча қишлоғу шаҳар,
Нурга тўлди бахтиёрлик бирла ҳар бир хонадон.

Шундайин зебо-ю, дилкашсанки, эй жонон Ватан,
Тавсифинг тасвир этишда мен тополмасман сухан,
Гар чаман десам, етолмас сенга юзларча чаман,
Тенги йўқ жаннат эрурсан, бунга бергай ҳамма тан,
Дилкушо ҳусну чиройинг эл учун оромижон.

Социалистик ҳаётимиз улуғ кўркам баҳор,
Бахту меҳнат гаштини сурмоқ эрур бизга шиор,
Меҳнатимизнинг туфайлидир саодат бизга ёр,
Даврга лойиқ бўлишлик биз учун зўр ифтихор,
Айлагай оламни Ленин даври гавҳарга макон.

Мен ёзарман мақтовинг умрим борича эй, диёр,
Шоирингман сўз уруғини экарман беғубор,
Доҳий достонини ёзганман, яна ёзгум қатор,
Беҳаё ёв макрини фош айлагум мардонавор,
Большевикча янги авлод ҳам бўлур шуҳратнишон.

Эй, Советлар Тожикистони яша, дилшод бўл,
Коммунистик насл учун яшна, тағин обод бўл,
Эркин элнинг жаннатисан, гулла, серижод бўл,
Москва янглиғ ишингга пурҳунар устод бўл,
Давримиз айлар сени ҳар дамда машҳури жаҳон.

ВАСФИЙ таржимаси.

ДЎСТЛАР ҚУЧОҒИДА

ТОШКЕНТ ТОЖИК МЕҲМОНЛАРНИ САМИМИЙ КУТИБ ОЛДИ

Тошкент аэровокзали баҳор гуллари билан ясанган, ҳамма шоду хуррам. Тошкент қардош Тожикистон вакилларини — шу республика адабиёти ва санъати усталарини кутиб олаётир. Қизил алвонларда азиз меҳмонлар шарафига ёзилган самимий табрик сўзлари ҳам, доира, карнай ва сурнай садолари ҳам ана шу шодиёна тантаналарига жўр бўлди.

Ленин мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Тожикистон халқ шоири Мирзо Турсунзода, Тожикистон халқ шоири, Давлат мукофоти лауреати М. Миршакар, СССР халқ артистлари Лутфи Зоҳидова ва Муҳаммаджон Қосимов, композитор Ш. Сайфиддинов, моҳир рассом Х. Хушвақтов ва тожик адабиёти ҳамда санъатининг бошқа кўпгина намояндалари Тожикистон сўзи, қўшиғи, рақсини ўзбеклар диёрига олиб келишди.

Меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, ижодий союзларнинг раҳбарлари, ёзувчилар, композиторлар, артистлар, рассомлар, кинематографчилар, шаҳар меҳнаткашларининг жуда кўп вакиллари шодиёна кутиб олдилар.

Қисқа митинг бўлди. Чунки меҳмонларнинг ҳам, мезбонларнинг ҳам шодлик туйғулари билан тўлган қалб ҳароратини тўлиқ ифодалаш учун сўз топиш қийин эди.

Ўзбекистон ССР маданият министри В. И. Зоҳидов декада қатнашчиларини қизғин кутлади.

Тожикистон маданият министри М. Н. Назаров меҳмонларнинг туйғуларини изҳор қилади.

Хуш келибсиз, азиз дўстлар! Бу сўзлар ўзбек диёридаги барча меҳнаткашларнинг фикр ва туйғуларини ифода этди. (ЎзТАГ).

ОМБОР ДОНГА ТЎЛАДИ

ҒАЛЛАОРОЛ. 20 май («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири). Кеча Ғаллаорол районидаги Лалмикор деҳқончилик илмий-текшириш институтида ғаллакорларнинг республика кенгаши бўлди. Унда область партия комитетларининг биринчи секретарлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раҳбарлари, область ижроия комитетларининг раислари, ғаллакор район партия комитетларининг секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, министрликларнинг раҳбарлари, олимлар, ғаллакор колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, комбайнчилар, ғаллачилик бригадаларининг бошлиқлари қатнашдилар.

1968 йилни ҳақли равишда ғалла йили деб аташ мумкин. Баҳорда ёғингарчилик кўп бўлиши туфайли ҳамма майдонларда ғалла барқ уриб ўсяпти. Самарқанд, Тошкент, Сирдарё, Қашқадарё, Бухоро областларининг меҳнаткашлари, айниқса мўл ҳосил етиштиришмоқда.

Барча пахтакор, сабзавоткор хўжаликлар ҳам дон етиштириш билан шуғулланмоқдалар. Бу республика партия ва ҳукуматининг дон етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги қарори изчиллик билан амалга оширилаётганлигидан нишонадир. Ғаллакорлар янги ерларни ўзлаштириш, резервларни ишга солиш йўли билан шоли, маккажўхори етиштиришни кўпайтирмоқдалар. Бу йил республикамиз она-Ватанга 175 минг тонна шоли етказиб беради.

Республикамизда жуда кўп юқори ҳосилли хўжаликлар бор. Ғаллаорол, Нурота, Чироқчи, Зомин, Фориш, Қамаши, Жиззах ва бошқа районлар ғалладан муттасил юқори ҳосил олиб келмоқдалар Ғаллаорол районининг азамат меҳнаткашлари 1968 йилда давлат омборига 50 минг тонна дон тўкадилар.

Самарқанд областидаги 1-ва 2-«Қўшрабод», 1- ва 2-«Ғаллаорол», «Бахмал», «Қорақишлоқ», Карл Маркс номли, Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли, Карл Маркс номли совхозлар, «1 Май» колхози, Сирдарё областидаги «Зомин», «Қизил чорвадор» совхозлари ва бошқа ўнлаб хўжаликлар гектаридан 18—20 центнердан дон кўтариш учун курашмоқдалар. Ўзбекистон компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов кенгашни очар экан ана шулар ҳақида гапирди.

Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри Н. Ж. Худойбердиев 1968 йилги ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ва давлат планини бажариш ҳақидаги вазифалар тўғрисида доклад қилди.

Докладчи ва сўзга чиққан нотиқлар 1 миллион 200 минг тонна дон тайёрлаш учун жуда катта иш қилинаётганини мамнунлик билан қайд қилдилар. Жумладан, ғалла минерал ўғитлар билан озиқлантирилди, бегона ўтга қарши гербицид билан дориланди, баҳорда сифатли бороналанди. Ҳозир ёмғир сувидан ғаллани суғориш кенг қўлланиляпти.

Республикамизнинг кўпгина хўжаликларида ғалла ўрим-йиғимига тайёргарлик ишлари муваффақиятли тугалланди. «Ударник», «Ховос», «Булунғур», «Зомин» совхозлари, Тошкент областининг Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ районларидаги колхозлар ҳамма комбайнлар, юк машиналарини мавсумга тахт қилиб қўйдилар. 580 комсомол-ёшлар бригадаси шай бўлиб турибди. Қарши районидаги Карл Маркс номли колхознинг комсомол-ёшлари гектаридан 40 центнердан дон олиш учун курашмоқдалар.

Аммо бир қатор жойларда, жумладан, Сурхондарё областининг Денов, Шўрчи районларида, Қашқадарё, Самарқанд, Сирдарё областларининг айрим колхоз ва совхозларида техникани мавсумга шайлаш ўлда-жўлдалигича қолаётир. Механизатор кадрлар етишмайди. Қабул пунктлари, омборлар тайёр эмас. Бу нуқсонларни тезда бартараф этиш керак.

Музокарада сўзга чиққан Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Усмонов ва Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқов ўртоқлар бу соҳадаги ютуқларни қайд этишиб, мавжуд камчиликларни бартараф этиш ҳақида гапирдилар.

Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғойибов, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. Муродов, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари Ф. Шамсуддинов, Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари Н. Маҳмудов ва бошқа ўртоқлар бу йил ҳосил ҳар қачонгидан мўл бўлганлигини айтдилар. Шу билан бирга, улар «Узсельхозтехника» республика бирлашмаси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ғалла ўрим-йиғимига тайёргарлик кўришда ғаллакор хўжаликларга қониқарсиз ёрдам бераётганини танқид қилдилар.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди ва нутқ сўзлади.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Е. С. Насриддинова, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат М. А. Абдураззоқов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц ўртоқлар иштирок этдилар.

М. НАЗАРОВ.

Қалбларимиз мангу пайваста

ДЎСТЛАР ДИЙДОРИ

Воҳид ЗОҲИДОВ
Ўзбекистон ССР маданият министри

Нақадар гўзал айём ва тантана! Сизларни ўзбек дўстларингиз беҳад шодлик билан кутиб олмоқда.

Бу тасодифий эмас, албатта.

Ўзбек ва тожик халқлари қадимдан бир тан, бир жон бўлдилар. Улар башариятга Рудакий ва Фирдавсий, Беруний ва Ибн Сино, Форобий ва Жомий, Навоий ва Улуғбекларни бердилар. Улар асрлар мобайнида бир дарёдан сув ичиб, бир тақдир билан яшадилар, бир ёқадан бош чиқариб, ички ва ташқи душманларга қарши курашда жонбозлик кўрсатдилар.

Улар орасидаги ҳаётбахш дўстлик Улуғ Октябрь алангалари қўйнида, Совет даврида жонажон партиямиз раҳнамолигида яна мустаҳкамланди, чиниқди ва янги мазмун касб этиб, энг юксак инсоний идеал ҳисобланган коммунизмга хизмат қилмоқда. Улар биргаликда тоғ қўпориб, ер ости бойликларини Ватанимиз бахтига бахш этмоқдалар, бебош дарёларни жиловлаб чўлга гул ва маъмурлик олиб бормоқдалар, электр гигантларини барпо этиб, ҳаётни чароғон қилмоқдалар.

Маданий ҳамкорлик, ўзаро ёрдам, бир-бирйдан ўрганиш, бир-бирининг маданий бойликлари, муваффақиятлари билан ўртоқлашиш бизнинг совет жамиятимизда тараққиёт қонунларидан бири бўлиб қолди.

Аллақачонлар бутун мамлакатимизга ва ундан ташқариларга донғи кетган тожик адабиёти ҳамда санъатининг энг яхши намуналари бизнинг республикада ҳам катта шуҳрат ва муҳаббат қозонган. Улар ўзбек тилига таржима қилиниб, жуда кўп ўқувчилар ва томошабинлар томонидан севилиб ўқилмоқда ва кўрилмоқда. Улар ўзбек хонадонида, хонанда ва созанда, раққосалар репертуарида мустаҳкам ва кенг ўрин олгандирлар.

Маълумки қардош санъат ва адабиётлар декада ҳамда ҳафталиклари ажойиб анъанага айланиб кетди. Улар халқларимиз орасидаги, халқларимизнинг маданиятлари орасидаги дўстлик ва ҳамкорликнинг ҳам ифодасидирлар, ҳам шу дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш воситасидирлар.

Барча бошқа совет халқлари каби ғоят юксак истеъдодли тожик халқи ҳам партиямизнинг доно миллий сиёсати туфайли, халқларимизнинг дўстлиги ва ўзаро ёрдами туфайли ижтимоий ҳаётнинг ҳар соҳасида, жумладан маданиятда ҳайратомуз муваффақиятларга эришди. Бу бизни беҳад қувонтиради.

Дўстларимиз шу гулгун маданият намуналарини бугун катта муваффақият билан бошланиб кетажак декадага олиб келдилар. Бу бизни ғоят шодлантиради.

Мазкур декада айниқса партиямизнинг яқинда бўлиб ўтган апрель Пленуми қарорларини бажаришда жуда катта аҳамиятга эгадир.

Ҳеч шубҳа йўқки, бу декада халқларимизнинг, ижод аҳлларимизнинг дўстлиги ҳамда ҳамкорлигини мустаҳкамлашга, маданиятларимизнинг янада бойишига, уларнинг интернационал мазмунини янада кенгайтиришга катта ҳисса қўшажак.

Ҳеч шубҳа йўқки, бу декада партиямиз миллий сиёсатининг тантанаси, халқларимиз дўстлигининг байрами, гуллаётган тожик адабиёти ва санъатининг намойиши сифатида ўтажак.

Тараққиётнинг чўққиси томон кетаётган тожикистонлик қондош ва қардош, қариндош ва ғоядош дўстлар!

Бутун ўзбек халқи, барча Ўзбекистон меҳнаткашлари қаҳрамон Тошкент ва гўзал Фарғона водийсида, қадимий Самарқанд ва Бухоро музофотларида, машъал Хоразм ва кенг Қорақалпоқ юртида қўлни кўкракка қўйиб ва кенг қучоқ очиб сизларни кутмоқдалар, дийдор кўришиб мўъжизали ва сеҳрли санъатингиздан баҳраманд бўлишга муштоқдирлар. Ҳар ерда уйимизнинг тўри сизларга!

Сизларни юборган қардош тожик халқига, Тожикистон Компартияси Марказий Комитети ва ҳукуматига самимий ташаккур билдирамиз.

Ўзбек дўстларингиз диёрига лутфан ташриф буюрганликларингиз билан шодмиз, байрам билан қутлаймиз, ишларингизга муваффақиятлар тилаймиз!

Хуш келибсиз, азиз дўстлар!

Хуш омадед, дўстони азиз!

Қардошлик тарихимиз ярқироқ саҳифаси
Бошланур минг йилларнинг тонги отган
чоғидан.
Бизга камолот берди она Ватан сийнаси,
Мард ўғиллар бўй етди Осиё қучоғидан.

Панжакент қазмасининг Варахшдан не фарқи
бор,
Икки тил, икки номли қардош халқ
ишидир бу.
Суғдийларнинг авлоди ака-ука беғубор,
Бундан ким фарқ ахтарса, тарихда бўлар
кулгу.

ЯНА ТОШКЕНТДА

Сотим УЛУҒЗОДА

Атоқли тожик совет ёзувчиси ва драматурги Сотим Улуғзода адабиётга ўттизинчи йилларда кириб келган қалам соҳибидир.

У «Янгиобод», «Ҳимматли дўстлар», «Ёшлигимиз тонги», «Восе» каби қатор роман ва қиссалар, «Шодмон», «Қизил таёқчалар», «Ут ичида», «Рўдакий», «Изловчилар» сингари саҳна асарлари, «Абу Али ибн Сино», «Шоир қисмати», «Вакила» каби киносценарийлар ва кўплаб ҳикоя, очерклар, илмий асарлар ва публицистик мақолалар яратди.

Ёзувчининг бир қатор асарлари Иттифоқимиз халқлари тилларига таржима қилинди. Унинг «Ёшлигимиз тонги» номли ажойиб автобиографик қиссаси ўзбек китобхонларининг севимли китобига айланиб қолди. Адибнинг «Восе» номли тарихий романи яқин кунларда ўзбек тилида босилиб чиқади. С. Улуғзода айни вақтда моҳир таржимон ҳамдир. Марксизм-ленинизм классиклари асарларини ва ижтимоий сиёсий адабиётларни, жумладан В. И. Лениннинг «Нима қилмоқ керак?», Ф. Энгельснинг «Социализмнинг утопиядан фанга айланиши» номли асарларини ўз она тилига таржима қилди. Булардан ташқари у Войничнинг «Сўна», Островскийнинг «Гуноҳсиз гуноҳкорлар», Билл—Белоцерковскийнинг «Ҳаёт чақиради» асарларини ва Пушкин, Тургенев, Чехов асарларини тожик китобхонларига етказган ёзувчи-таржимондир.

Адиб тожик адабиёти тарихи ва тожик совет адабиёти, санъатига доир илмий асарлар ёзган забардаст олим ҳамдир. Том маъносидаги филолог олим, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси, ёзувчи Сотим Улуғзоданинг Рўдакий, Фирдавсий, Абу Али ибн Сино, Носир Хусров, Жомий, Навоий, Саъдий ва Аҳмад Дониш ҳақида ёзган қатор илмий асарлари тожик адабиёти ривожига катта ҳисса бўлиб қўшилди.

Улкан ёзувчининг асарлари ўзбек китобхонлари томонидан ҳам севиб ўқиб келинмоқда. Унинг «Гавҳари шамчироқ» пьесаси эса театрларимиз репертуаридан мустаҳкам ўрин олган.

(«ЁШЛИГИМИЗ ТОНГИ» ҚИССАСИДАН ПАРЧА).

Қор ёғарди. Қуёш ғуборли булутлар пардаси остида яширинган ва ер дон эди. Шунга қарамай, тўрт йил бундан бурун яшаган ва умид билан қайтиб келган шаҳрим кўзимга янада гўзалроқ ва ҳашаматлироқ кўринарди.

Шу муддат ичида шаҳарнинг ташқи қиёфасида ҳам анча ўзгариш кўзга ташланарди. Сквердаги баланд пойдеворга ўрнатилган, отамнинг ибораси билан айтганда, шаҳарни «қўриқлаб турган» чўян одамлар ғойиб бўлиб, уларнинг ўрнини улкан ўроқ билан болға эгаллаган эди. Биз сквердан юқорига қараб, хушманзара кўчадан кетдик. Илгари бу кўчанинг номи Соборная бўлиб ҳозир Карл Маркс деб аталарди. Йўловчилар орасида шинель кийган одамлар кўп учрарди, гап-сўзларидан уларнинг ўзбек, тожик ва қозоқ эканликлари сезилиб турарди, тўрт-беш йил илгари шаҳарда бундай одамларни кўрмаган эдим. Булар қизил аскарлар эди. Лекин мени ўзбек хотин-қизларининг эркин, бепаранжи юрганликлари ҳаммадан кўра кўпроқ таажжублантирди. Эҳтимол, хотин-қизлар бу шаҳар пайдо бўлганидан бери унинг кўчаларида биринчи марта юзларини очиб сайр қилишаётгандир. Турли-туман миллат фарзандлари у ёқдан-бу ёққа ўтишиб турарди. Қўлларидаги китоблари уларнинг ўқувчилар эканидан дарак берарди. Шаҳар илмга ташна бўлган ёшлар билан тўла бўлиб, ўзи ҳам худди ўша ёшлар сингари хуррам, шов-шувли эди.

Биз шаҳарда дорулмуаллимни ахтарардик, лекин ҳеч ким унинг қаердалигини айтиб бера олмасди. Сулаймонов шаҳар маориф бўлимига бориб, дорулмуаллимнинг адресини билиб келиш керак деди. Биз шаҳар маорифи бўлимига кета туриб баланд панжара ва темир дарвоза ёнидан ўтдик, панжаранинг нарёғида барги тўкилиб кетган дарахт шохлари орасидан гўзал бир қаср кўриниб турарди. Араб алифбесида ўзбекчалаб ёзилган лавҳа (вивеска)-дан бу жойнинг бадиий санъат музейи экани англашиларди. У ерга кўп одамлар кириб чиқишарди. Аввалги гал шу қаср олдидан отам билан бирга ўтган эдик. Ўшанда отамнинг инқилобдан илгари бу ерда «Туркистон ҳокими» — рус князи яшарди дегани эсимга тушди. У вақтларда оддий халқни бу қасрнинг яқинига ҳам йўлатмас эдилар. Аммо энди унга — бадиий санъат музейига — хоҳлаган одам бемалол кира олади.

Икки-уч соат давомида шаҳарни айланганимизда мен дорулмуаллим тўғрисида ҳам, уни ахтариб топиш тўғрисида ҳам камдан кам бош қотирдим: дорулмуаллимни ахтариб топиш раҳбаримизнинг иши, мен бўлсам юрагим жўш уриб таниш биноларни томоша қилар, зора Николаев, Маша, дўстларим Паша ёки Сергейни учратиб қолсам деб, ўткинчиларнинг юзларига тикилардим. Ҳар бир қизил аскарнинг рўпарасига бориб шу Ершов эмасмикин деб қарардим. Мен улардан бирортаси билан албатта учрашаман деб гумон қилардим ва ҳатто танишларим шу куни мени кутиб олгани шу кўчаларга чиқишади деб ишонардим ҳам.

Олдимда малла сочли, озғингина бир қизча кетяпти. Мен унга етиб бордим-да, хурсандлик билан:

— Пашамисан? — деб сўрадим.

Қизча башарамга ажабланиб қаради-да, «йўқ» дегандай бош чайқади. Мен янглишган эканман. Ҳамроҳларим мендан кулишди.

Ҳамроҳларимга бу шаҳар менга таниш, бу ерда дўстларим, ўртоқларим бор, илгари бу шаҳарда яшаб, бу кўчаларда кўп юрганман деб ҳикоя қилиб бергим келарди-ю, лекин Акрамнинг мазах қилиб кулишидан қўрқардим.

Ҳамроҳларим орасида Одил билан ошна бўлгим бор. Калон мендан анча ёш катта, у билан ўртоқ бўлиш тўғри келмайди. Акрам бўлса димоғдорлиги ва тилининг аччиқлиги билан ҳаммамизни хафа қилиб қўйган эди. Икки юзи нақш олмадек, қадди-қомати нав ниҳолдек, қизлар сингари уятчан, ҳар бир дўстона ҳазилга ҳам қулоқларигача қизариб кетадиган Одил Акрамнинг аччиқ тили ва заҳарли ҳажвларидан жуда кўп азоб чекарди. Одил уятчанг бўлгани учун ҳатто мендан ҳам ўзини четга тортиб юрар ва шу қадар камгап эдики, мен унга ўзимнинг жўшқин ҳаёл ва ҳиссиётларимни айтиб беришим мумкин бўлмади.

Ниҳоят дорулмуаллимнинг адреси аниқланди. Етиб борганимизда, уни ҳеч ким билмаслигига ажабланмадик, чунки унинг Энгельс кўчасидаги Тошкентнинг машҳур товуқ бозори қаршисига жойлашган бир қаватли ғишттин биносида ҳатто лавҳа (вивеска) ҳам йўқ экан.

Биз ичкари кирдик. Уч-тўртта хонанинг эшиги очиқ эди, хоналарнинг бириданғала-ғовур ва тожик тилида суҳбатлашаётган кишиларнинг товушлари баралла эшитиларди. Бу суҳбатлашаётганларнинг лаҳжаси бизнинг Тусдаги лаҳжадан анча фарқ қиларди.

— Масчоҳилар! — деди Акрам, таҳқиромиз.

Фарғона тожиклари ҳамма тоғлик тожикларни масчоҳи деб аташарди. Кейинчалик билсам Масчоҳ Шимолий Тожикистоннинг ёлғиз бир кичик районни бўлиб, бир неча қишлоқдан иборат экан. Масчоҳилар — шимолнинг энг қашшоқ аҳолиси бўлиб, бир амаллаб тирикчиликларини ўтказиш учун Фарғона шаҳри ва қишлоқларига келишиб, қандай иш буюрилса, шу ишни бажарардилар, шунинг учун фарғоналикларнинг тоғлиқ тожикларнинг ҳаммасини Масчоҳдан келган деб ҳисоблашарди.

Қишлоқига ўхшаш бир йигит коридорга чиқиб, бизни директор олдига бошлаб кирди. Биз хона эшигидан киришимиз билан ичкаридан баланд бўйли, чиройли, соқоли тарашланган, мўйлов ва қошлари қора мовий кўзли, эгнига гимнастерка ва галифе шим, оёғига солдатча этик кийган ва портфел кўтарган киши чиқиб келди.

Муаллим Сулаймонов у кишига Тус маориф бўлимининг хатини узатди. Директор хатни ўқимай портфелига солди-да, деди:

— Фақат тўрттагина бола олиб келдингизми? Кўпроқ олиб келиш керак эди ахир, районингизда тожиклар кўп-ку. Мен Тусга борганимда, ҳеч бўлмаса ўнта талаба юборишларини сўраган эдим.

— Ҳозирча мана шу тўрт болани юбордилар, — деб жавоб берди Сулаймонов, — кейинроқ яна беш-олтита бола юборадилар.

Директор ҳар қайсимизни диққат билан кўздан кечирди.

— Бу неча ёшда? — деб сўради у, мени Сулаймоновга кўрсатиб.

— Мен ўн тўртга кирдим, — деб муаллимдан олдин жавоб бердим.

Директор жилмайиб қўлини менинг кифтимга қўйди:

— Нега бунчалик кичкинасан? Бўйинг ўн тўрт ёшлик боланинг бўйига ўхшамайди-ку?

Бу гаплар эркалатиб айтилган бўлишига қарамай, мени қабул қилишмаса-я деб юрагимга хавф тушди. Шунинг учун директорни хотиржам қилиш мақсадида:

— Ҳали бўйим ўсади, катта бўламан, — дедим.

— Хўп кўрамиз, — деди директор ва завқ билан кулди.

У бизларни шовқин-сурон товушлари чиқаётган хонага бошлаб кирди. Хона жуда катта бўлиб, кўча томонга очиладиган учта баланд деразаси бор эди. Хонанинг узунасига зичлаштириб қатор каравотлар қўйилган бўлиб улар бир-бировига тегиб турарди; каравотлар ўртасидаги тор йўлкагина тахта поли кўриниб турган очиқ жой эди. Каравотларда қишлоқча кўйлак ва пахталик чопон кийган ўн-ўн икки чоғлик йигитлар турли ҳолатларда ўтиришарди. Хонани печка жуда иситиб юборибди.

— Сизлар талабалар келиб йиғилгунча ва ўқиш бошлангунича шу жойда яшайсизлар, — деди директор ва кейин: Боғшо! — деб ўтирган йигитлардан бирига мурожаат қилди. Ўзининг шинелга ўхшаш кул ранг кийими билан бошқалардан ажралиб турган йигит каравотдан турди. Директор унга бизларни кўрсатиб: — Буларни рўйхатга ол. Ошпазга айт, буларга ҳам овқат пиширсин! — деб буюрди.

Директор бизга «шу ерда яшайсизлар» деган бўлса ҳам каравотимизни кўрсатмади. Шунингдек талабаларга бошчилик вазифасини бажараётган Боғшо ҳам ҳеч нарса демади. Кеч киргач, у бизга жой «кўрсатди».

— Қаерни кўнглингиз хоҳласа, ўша ерда ётаверинглар.

Каравотлар талабаларга нисбатан камроқ экани маълум бўлди; шунинг учун талабалар тўғри келган жойда гуруҳ-гуруҳ бўлиб бир-бировларига қисилишиб ётишарди.

Шундай қилиб, бизлар, яъни Калон, Акрам Одил ва мен шу кундан бошлаб янги билим юртининг ҳали ўқиш бошланмаган ва қачон ўқиш бошланиши ҳам номаълум бўлган билим юртининг талабасимиз.

САЛОМ, АЗИЗЛАР

Ўзбек элида яна шодиёна. Қардошимиз тожик халқининг маданият намояндалари — санъаткорлар, адибу шоирлар, рассомлар, кинематография ходимлари, композиторлар дастурхонимизнинг муътабар меҳмонлари бўлур. Бугун тожик дўстлар бизга чин кўнгилдан «Азиқам» деб мурожаат қилсалар, уларга «Азизим» деб жавоб берсак, хушсуханлик билан «Ёру бародарон» деганларида «Ёру биродарлар» десак, бу ҳамоҳанг сўзлар дилга шуур бағишловчи икки халқнинг юрак садоси эмасми?

Мен тожик санъатини севаман. Теран мазмунли, юксак бадиий спектаклардан тортиб, жозибали қўшиқлар, шўх рақс, оромбахш куйларигача ҳар сафар ҳузур қилиб кўраман, эшитаман, бағоят нозик завқ оламан. Санъаткорлар ижодий иш жараёнида бевосита бирга бўлса, самимий меҳр-муҳаббат янада жўш урар экан. Мен шундай бахтиёр кунлар ва дақиқаларни кечириш шарафига муяссар бўлганман. Кўп кинофильмларда улкан тожик санъаткорлари билан бирга суратга тушдим. СССР халқ артистлари Муҳаммаджон Қосимов, Тўфа Фозилова Тожикистон халқ артисти Абдусаттор Раҳимовлар билан ҳамкорликда қатор фильмларда ижодий изланишларда бирга бўлганмиз.

Муқимий номли театр коллективи билан эса машҳур тожик адиби ва драматурги Сотим Улуғзоданинг «Гавҳари шамчироғ» комедиясини саҳналаштирдик. Бу музикали комедия ҳозир саҳнамизда катта муваффақият билан ўйналмоқда.

Декада — ўзаро ижодий алоқалар, дўстлик, ҳамкорлик ва изланишлар кўригидир. Шундай экан, тожик халқининг бу сафарги маданият байрами ҳам, шубҳасиз, ана шу олий ниятлар, эзгу истаклар, ижодий изланишларнинг яна бир синовдан ўтказувчи кўрикка айланади.

Қуёшли диёримизга марҳабо, азиз дўстлар!

Раззоқ ҲАМРОЕВ.
Ўзбекистон ССР халқ артисти.

МИРЗАЧЎЛДА КУТАМИЗ

Мирзачўлни мардлар масканн, дейишади. Исми-жисмига монанд. Негаки, илгариги саҳродан ном-нишон ҳам қолмаётир. Сўлим боғлар, уфқ билан қўлтиқлашиб ётган пахтазорлар, ям-яшил далалар чўл кўксини ясантириб-тусантириб турибди.

Буларнинг ҳаммаси кўз ўнгимизда бунёд этилмоқда. Ҳа, 70 миллат вакиллари Мирзачўлни гуллаб-яшнаётган воҳага айлантиришяпти. Мирзачўлни ўзбек ва қозоқлар, тожик ва руслар, украин ва озарбайжонлар, барча-барчаси ўзлаштиришяпти.

Мирзачўл — халқлар дўстлиги ўлкаси. Юрак амри билан чўл қувгани келаётган кишилар бу ерни коммунистик мўл-кўлчилик ўлкасига айлантиришяптики, сиз буларнинг ҳаммасини ҳар қадамда кўриб ич-ичингиздан қувонасиз.

Чўлқуварлар ҳузурига ташриф буюриб, уларнинг қаҳрамонона меҳнатлари тўғрисида қалам тебратишга таклиф этамиз.

Мирзачўлга марҳабо, азиз дўстлар!

Мамажон ДАДАЖОНОВ,
Мирзачўл районидаги «Андижон» совхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ДЕКАДА ФИЛЬМЛАРИ

Қуёшли диёримиз — Ўзбекистонда қардош Тожикистон адабиёти ва санъати ўн кунлигининг ўтказилиши икки қондош халқ маданий ҳаётида катта воқеадир.

Декада кунлари ўзбек томошабинлари тожик кинематографчиларнинг ажойиб экран асарлари билан танишиш имкониятига эга бўладилар. Ўн кун давомида республикамиз кинотеатрларида «Кул остида чўғ», «Хиёнат», «Ёз», «Юрак амри билан», «Судхўрнинг ўлими», «Ҳасан аравакаш», «Помир болалари», «Ҳаётнинг 12 соати» каби бадиий фильмлари ҳамда «Керакли одам», «Бир қизни учратдим» кинокомедиялари намойиш этилади.

Булардан ташқари, тожик кино-ҳужжатчилари томонидан тоғ ўлкаси халқининг босиб ўтган машаққатли йўли, ёрқин истиқболи, донгдор кишиларининг фаолиятлари, республиканинг ҳозирги ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи бир қатор ҳужжатли киноленталар ҳам кўрсатилади.

Суратларда: (чапдан) «Кул остида чўғ», «Керакли одам» ва «Хиёнат» бадиий фильмларидан кадрлар.

ҲАМИША БИРГАМИЗ

И. РАҲИМОВА,
Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари.

Тожикистон Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари билан учрашувга катта қувончли байрамга тайёрлангандек ҳозирлик кўрди. Ниҳоят, орзиқиб кутилган кун келди — бугун Ўзбекистонда тожик адабиёти ва санъати декадаси бошланади. Биз ўзбеклар диёрига қадам қўйишдан, ўз оға-иниларимиз ва опа-сингилларимизни чин қалбимиздан қутлашдан бахтиёрмиз.

Мамлакатимизда ажойиб традицияга айланиб қолган совет халқлари адабиёти ва санъати декадалари мақсадларимиз бирлиги, маданиятларимиз бирлиги, уларнинг бир-бирларини бойитишини нишонлайди. Бу декадалар Совет Иттифоқи халқларининг бузилмас дўстлиги, улуғ Ленин васият қилган, Коммунистик партия мустаҳкамлаган дўстликнинг ёрқин далилидир. Халқда «Қушнинг кучи — қанотларида, одамнинг кучи — дўстликда» деган ҳикматли гап бор. Ягона оила ҳис туйғулари билан қанотланган совет халқлари ўз партиясининг доно бошчилигида коммунистик

<> <>

бунёдкорлик йўлидан шаҳдам қадам ташлаб бораётир.

Ўзбекистонда тожик маданияти декадаси — халқимиз адабиёти ва санъати эришган ютуқларни кўрсатиш доирасидан анча нарига чиқувчи жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқеадир. Тожиклар билан ўзбеклар — қардош халқлардир. Бизнинг тақдиримиз ҳам битта. Биз ишлаб чиқарувчи кучларни, фан, маданиятни биргаликда ривожлантириб бормоқдамиз. Тожикистон ва Ўзбекистоннинг совет давридаги тарихида дўстлик ва ўзаро ёрдамнинг кўпдан-кўп ёрқин далиллари бор. Республикаларимиз халқлари биргаликда Катта Фарғона каналини қазидилар, Вахш водийсини ўзлаштирдилар. Фарҳод ва Қайроққум гидроэлектростанцияларини қурдилар. Ўзбекистоннинг Тожикистон республикасига Мирзачўлдан 50 минг гектар ер ажратиб бериши дўстлик ва қардошликнинг чинакам намойиши бўлди. Норак ГЭСи қурилишида Совет Иттифоқининг бошқа халқлари билан бирга қардош ўзбек халқи ҳам бизга ёрдам бермоқда.

Тошкентдан Душанбага, қишлоқ хўжалик машиналари ва тўқимачилик станоклари, химия ва пахта тозалаш саноати учун машина-ускуналар, экскаваторлар, кўприк шаклидаги кранлар ва бошқа кўп буюмлар бетўхтов бориб турибди.

Биз янгидан барпо этилган Тошкентни кўриб хурсанд бўлдик. Ўзбекистон пойтахти бутун мамлакат бинокорларининг куч-қудрати туфайли зилзилага қадар бўлганидан кўра ҳам гўзалроқ тус олмоқда. Тожик халқи Тошкентни бунёд этишда ўзининг камтарин ҳиссаси қўшилганлиги билан ҳам фахрланади.

Тожик халқи ўзбек қардошларининг эришган муваффақиятларига қанчалик қувонса, сиз ҳам бизнинг эришган муваффақиятларимизга шунчалик қувонишингизни биламиз. Улуғ рус халқи, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқидаги барча халқларнинг қардошларча ёрдами туфайли тожик халқи иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётнинг барча соҳаларидаги асрий қолоқликни тарихан қисқа муддатда тугатди. Улуғ Октябрга қадар бори-йўғи олтитагина ярим кустарь корхонаси бўлган Тожикистон эндиликда замонавий саноатнинг 90 дан ортиқ тармоғига эга. Республика ўз саноат маҳсулотини жаҳондаги 40 дан ортиқ мамлакатга чиқармоқда. Тожикистон аҳоли жон бошига электр энергияси ҳосил қилиш даражаси жиҳатидан чет эл Шарқидаги қўшни мамлакатлар у ёқда турсин, ғарбдаги юксак тараққий этган бир қанча капиталистик мамлакатлардан ҳам анча ўзиб кетди. Республиканинг қишлоқ хўжалиги ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачилик юксак суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Тожик қишлоғига катта маданият кириб келди. Электр, кино, радио, телевидение бизда оддий нарсалар бўлиб қолди.

Экономикани ривожлантиришда Тожикистон билан Ўзбекистоннинг ягона порлоқ келажаги бор. Маданиятни ривожлантиришда ҳам республикаларимиз ягона порлоқ тақдирга эга. Улуғ Октябрь социалистик революцияси тожиклар билан ўзбекларга асрлар мобайнида вужудга келтирилган маънавий бойликларни қайтариб беришдан ташқари, янги социалистик реализм адабиёти билан санъатни яратишимизга ёруғ кенг йўл очиб берди.

Тожик ва ўзбек халқларининг

ТОЖИК ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

Озодлик—ободлик.

Меҳнат билан тоблансанг,
Тан оғриғини билмассан.

Кекса нодон бўлма, ақлли гўдак бўл.

Донога ишора, нодонга калтак.

Ғараз—мараздан ёмон.

Яхши сўз—ҳар қандай дардга даво.

Яхши ёрни ёмон кунда сина.

Беҳуда зўрлик бел синдиради.

Улуғлик асоси илм ила одоб, наслу насаб эмас.

Ўзгадан кир излама, аввал ўз ёқангни ҳидла.

Қирқ ўлча—бир кес.

Ноз қил, ноз бардорингга.

Одамга либос — уйга палос ярашур.

Эшитганинг кўргандек бўлмас.

Эр-хотин даъвоси ёз ёмғирига ўхшар.

Эр хотин уришига уй остонаси кулар.

Яхши хотин—турмушга ҳусн.

Гапни кавласанг, гап чиқади.

Ўрганган кўнгил, жонга бало.

Меҳмон жабр қилса ҳам мезбон сабр қилур..

Нодоннинг жони азобда.

Меҳримиздан тутдик гулдаста

УЙИМИЗНИНГ ТЎРИ СИЗНИКИ

УЙҒУН,
Ўзбекистон халқ шоири

Тожик ва ўзбек халқларининг бир-бирига ғоят ўхшаш ва муштарак тарихи ҳақида, бу икки жондош ва қондош халқнинг узоқ-узоқ даврларга бориб тақалган дўстлиги ҳақида тўлқинланмай гапириб бўлмайди. Неча-неча асрлардан буён ҳамкор ва ҳамдард бўлиб яшаб келаётган, бири-бирига қиз бериб, қиз олаётган бу қадимий халқлар ўртасидаги дўстлик ҳақиқатан буюк ва қудратли асосларга эгадир.

Бу буюк дўстликнинг намунасини улуғ Жомий ва мутафаккир шоир Навоий ўртасидаги ажойиб муносабатларда ёрқин кўриш мумкин. Алишер Навоий тожик халқининг буюк фарзанди Жомийни ўзининг пири деб билган ва бениҳоя ҳурмат қилган. Навоий ўзининг ўлмас «Хамса»сига кирган ноёб достонларида қудратли қалам соҳиби бўлмиш Жомийнинг номини ғоят эҳтиром билан тилга олиб ўтади. Икки буюк инсон ижодда доимо ҳамфикр бўлган, бири-бирига ўргатган, бири-биридан ўрганган.

Урфу одати, табиати бир хил бўлган икки оға-ини халқ ота-боболари анъаналарини муқаддас деб билиб, бири-бирига устозлик, бири-бирига шогирдлик қилиб келаётир. Бунч хўжаликнинг ҳамма жабҳаларида, шунингдек адабиёт ва санъат соҳасида ҳам яққол кўриш мумкин.

Тожик халқининг буюк санъаткори Садриддин Айнийни биз, ўзбеклар ҳақли равишда ўзбек совет адабиётининг хам буюк намояндаси дер фахрланамиз.

Икки халқ ўртасидаги ҳамкорлик ва дўстлик бизнинг авлодга мансуб бўлган қалам аҳли ўртасида ҳам барча қирралари билан намоён бўлган.

Шахсан, мен ўзим тожик қаламкашлари орасида дўстларим, маслакдошларим кўплиги билан фахрланаман. Мен атоқли тожик адиби Жалол Икромий билан бир партада ўтириб, таҳсил кўрганман. Фотиҳ Ниёзий, Сотим Улуғзода, Мирзо Турсунзодалар билан кўп адабий мулоқотларда бўлганман. Бу суҳбатларнинг ҳар бири менда унутилмас таассуротлар қолдирган.

Бугун қардош тожик диёрининг адабиёт ва маданият арбоблари ўз дўстлари элига — ўзбек элига ташриф буюрди. Қардош халқ, қўшни халқ вакиллари учун эшикларимиз очиқ, қўлимиз кўксимизда. Хуш келибсиз, азиз дўстлар! Уйимизнинг тўри Сизники!.

ХУШ ОВОЗИНГИЗ МАФТУНИМАН

Ўзбек билан тожик ерлари қадимдан қош каби бир-бирига пайваста.

Тожикистон адабиёти ва санъати усталарининг ўзбек эли тупроғига қадам қўйишларини эшитганимда, қалбим орзиқиб кетди. Шоҳиста Муллажонова, Тўфа Фозилова, Ханифа Мавлонова, Лайло Шарипованинг хушовозини радио орқали, ҳатто саҳнадан юзма-юз туриб кўп тинглаганман. Уларнинг қалбни ҳаяжонга соладиган роҳатижон ашулалари ҳамиша мени меҳнатда янги зафарларга чорлайди. «Баҳор»имизнинг туғишган синглиси «Лола» ансамбли программасида ҳам шўх рақслар, ўйноқи куйлар, ҳаяжонли ашулалар борлиги айни муддао.

Мен ва дўстларим хушовозингиз мафтунимиз.

Мустақим ЮСУПОВ,
«Ташсельмаш» заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Яқин қуда қудағай, қадим-қадимдан буён
Бирининг ўғли тожик, келини ўзбек қизи.
Отаси фарғоналик, онаси аз Бадахшон,
Она тилиси тожик, аммо ўзбекдир ўзи.

Ажралмас дўстлигимиз тимсоли бўла олар
Навоий Жомийларнинг туғма биродарлиги.
Қондошлик, қариндошлик аср-асрлар қолар,
Халқларнинг жудоликни билмас
дўстпарварлиги.

ҚАЙНОҚ ЮРАКДАН ЖЎШҚИН ШЕЪРИЯТ

Юракни аллаловчи нафис туйғулар тароватни шеърий мисраларга кўчади. Ошиқ кўнглини эркалаб, тотли висол ҳаловатини ҳадя этган маҳбуба қиз кўнглидаги тўлқин шоира ғазалларига жон бахш этади. Тожик водийсининг сўлим наҳорлари, фараҳбахш қуёши, бунёдкор одамлари завқидан, шууридан мавзу олади шоира шеърларига. Мавжуданинг қатор лирик шеърларида Тожикистоннинг баҳори, олтин кузи, зумрад далалари, тўлишган боғлари манзараси эҳтирос билан чизилган. Шоиранинг ишқий лирикаси халқ қўшиқларига хос ўйноқи вазнда содда, қуйма оҳангда туғилган.

Ажойиб юраги, ажойиб сози билан даври-давронини, бахтини, муҳаббатини куйлаётган Мавжуда Ҳакимова тожик адабиётининг ёш бўғинига мансуб истеъдодли шоирадир.

Биз у билан шу йилнинг илк баҳорида кўришдик. Аслида мен уни анча илгари таниганман. Мавжуданинг шеърларини севиб таржима қилардим. У ҳам менинг шеърларимни тожикчага таржима қилиб юраркан. Жуда самимий, хушрўй. лекин нозик табиат бу қизнинг бошқа тожик қизларидан деярли фарқи йўқ. Лекин унинг ажойиб қалби, қайноқ қалби, дутор торларидай таранг, чертишга маҳтал турган сози, сертўлқин дарё мавжидай қўшиқлари билан ошно бўлганингизда уни бошқа қизлардан ажратиб турувчи фарқни сезоласиз. Мавжуда — ҳозир ижод уфқида парвозда, сермавж илҳом тўлқинида сузиб бораётган даври унинг. Ёш шоира ижоди энди қулоч ёзаяпти. У ҳали қатор-қатор китоблар ёзгани йўқ. биргина «Суруди саҳар» («Тонг қўшиғи» 1964 йил) шеърий китобнинг муаллифи, холос. Лекин шоира қаламига мансуб шеърлар, унинг юрак чашмасидаги тиниқ фикр-туйғулар, ижод иштиёқи, эҳтироси ҳали кўп ажойиб нарсалар ёзишига ишонч ҳосил қилади кишида.

— Сиз ҳаётда нимани севасиз? — деб сўрадим суҳбат орасида ундан.

— Дили зебо парастам, — деб жавоб қилди суҳбатдошим. (Гўзал дилни севаман) Дарҳақиқат шоира ҳақли. Гўзал шеър гўзал дилдангина чиқади.

Илк баҳор... Ариқлар лабида сабзалар ниш урган Қизлар кўксида бинафша. Қизлар боғда тўпланишганмиз. Мавжли анҳор сувининг тўлқини шеър тўлқинига уланди. Мавжуда янги байтларидан бирини оҳиста ўқиди:

— Ба нози кўдакона сар ба кифти ў
ниходам ман,
Сари худро ниҳодам ман, дили худро
кушодам ман.
Ду қатра ашки шодй чарх зад дар нўги
мижгонам,
Ки гўё дида модар ихтиёр аз даст додам
ман.

(худди гўдакдай мен унинг кўксига бошимни қўйдим, юрагимни очдим. Кўзларимдан ёш томди, гўё ўз меҳрибон онамни кўргандай бўлдим). Мавжуда «Бўсаи модар» («Она бўсаси») номли янги шеърий туркумини ёзиб тамомлади. Юқорида ўқиган шеъри ана шу туркумга кирган шеърларидан бири эди. Мавжуда жуда ёш эканида онасидан етим қолган. Она меҳрига зор гўдакнинг юрагида меҳр уйғотган ўзга бир аёлнинг олижанобликлари унинг қатор шеърларига мавзу бўлган. Бу тўпламни у меҳрибон ўқитувчисига бағишлаган.

Шоиранинг қатор лирик ғазалларини, гражданлик мавзуидаги, табиат манзаралари тасвирига бағишланган шеърларини кўздан кечирдим, ҳузурланиб ўқидим. Мавжуда шеърларининг бош лейтмотиви инсон, унинг юрагидаги бой ҳиссиётлар дунёси, бахт, муҳаббатдир.

Мавжуда кўпроқ муҳаббатни куйлайди. Нега шундай? Бу саволга унинг шеърларидан жавоб топдим. Ўтмишда ўзбек қизининг ҳам, тожик қизининг ҳам тақдири, қисмати, дарди. ранжи бир эди. Улар биргина ғам изтиробидан ўртанишарди; Муҳаббатни куйламоқ гуноҳ, бировга кўнгил қўймоқ эса ўлим демак, эди у замонлар. Энди эса муҳаббат эркин, унинг мадҳи ҳам.

— Ўша йиғлаб ўтганлар, севолмай кетганлар, севгини эркин тараннум этолмай изтироб чекканлар ҳаққи ҳар шеърим, ҳар сатримда безавол муҳаббатни куйлагим келади. — дейди Мавжуда.

— Мен шаъмдирман, йўлингни мунаввар
этаман,
Кечаларинг кундузга мен баробар
этаман.
Эркин ўйноқлаб эсган сабодирман бу
юртда,
Ишқим, меҳрим қуёшдир ол, сар-басар
этаман.

«Эй дил» шеърида шоира ўз юрагини, мақсадини баён этади. Чин инсонликни орзу қилган Мавжуда бахтига, эркин севгисига маскан бўлган Ватани учун ҳар лаҳза уйғоқ, бедор бўлмоққа, ижод қилмоққа, саховатли ишлари билан жавоб қайтармоққа тайёр эканини изҳор этади. Баҳор тавсифидаги, дўстлик, она, фарзанд, аёл юраги, ёшлик туйғуларини ифодалаб қаламга олинган шеърларида ҳам унинг нозик юрагини, орзули юрагини, теран ўй-мулоҳазаларини учратамиз.

Мавжуда 1932 йилда Тожикистоннинг Ленинобод шаҳрида Сирдарё соҳилида истиқомат қилувчи хизматчи оиласида туғилган. Ижодни ўрта мактаб партасидан бошлаган. Университетда, студентлик йиллари унинг шеърлари деворий газеталар юзини кўрабошлади. Сўнг район, область газеталарида чика-бошлади. Мавжуда университетни тамомлаб, «Пионери Тожикистон» газетасига адабий ходим бўлиб ишга боради. Сўнг бўлим мудири бўлиб кўтарилади. Ҳозир у шу газетанинг редакторидир. Шу билан бирга «Машъал» номли болалар журналининг редактори ҳам. Тожикистонда чиқадиган адабий-бадиий журналларда, газеталарда шеърлари тез-тез босилиб туради. Биз унга хумо қушлар парвозидай шеърий парвоз тилаймиз. Шоиранинг бахт, муҳаббат қўшиғи Тожикистон боғ-роғларидагина эмас, ўзбек диёрида ҳам баралла янграсин, деймиз. Қуйида Мавжуданинг янги шеърларидан ўқийсиз.

Эътибор ОХУНОВА.

Янги шеърлар

Мавжуда ҲАКИМОВА.

ИНТИЗОРИНГМАН

Ёдимда гулзорлар, булбуллар саси,
Сертўлқин анҳорда сув ашуласи,
Тонггача ухлатмай ишқ ғулғуласи,
Нигоҳим тортгани ойнинг шуъласи,
Ёдимда,
у кунлар, интизорингман.

Боғаро гул, сабза, шўх субҳи сабо,
Сайр этдик, аҳд айлаб умрлик вафо,
Сен дединг: бахтимиз топмай интиҳо,
Сўлмасин юракда севги ниҳоли...
Ёдимда,
у сўзлар, интизорингман.

Сен кетдинг, айирди ҳижрон довони,
Юракка жо қилдик севги — вафони.
Кут, дединг, негадир боқиб маъноли,
Тушундим кўздаги ўтли саволинг...
Ҳаммаси ёдимда,
интизорингман.

Майли ишқ, майли рашқ
сени кутаман
Ҳижроннинг селига кўкрак
тутаман,
Интизор юрагим
севгим тутаман,
Келурсан, қайғуни мен унутаман,
Ёдимда у кўзлар
интизорингман.

БАХШ ЭТМАЙМАН ДИЛИМНИ

Дедим: — Сенга
Бахш этмайман дилимни....
Шул лаҳзада юзинг оқарди бирдан.
Гўё орзунг шаъми сўнди бемаврут,
Хазон бўлди ишқ ғунчаси кўнгилда.
Қўлларингни тортиб олдинг қўлимдан,
Ташлаб кетдинг, кўзларингга ёш олиб.
Нигоҳимни ўқимадинг не учун,
Юрагимга боқмадинг зеҳн солиб?
Кўз нуримни бахш этайин йўлингга,
Севгим рамзи — ғазалларим сенгадир.
Керак бўлсаширингина жоним ол,
Сенга эрмас бўлса бу жон кимгадир?
Лекин дилим бахш этмагум ҳеч қачон,
Унда менинг ўйларим, орзуларим...
Қандай қилиб юрагимни бахш этай,
Унда ахир севгинг яшар, гўзалим!

УСТОЗ

Устоз, гоҳи келиб қолсак рўбарў
Ранги-рўйим буткул ўзгарар.
Сўз тополмай мен қоламан лол
Маржон янглиғ узилар сўзлар.
Ҳолу соғлик сўрмоқ бўламан

Меҳрим тошиб, жовдирар кўзим.
Кўксимдаги туғён қурғурни
Англатарми бир «салом» сўзи.
Айтолганим бир «салом», холос,
Бор журъатим қайга кетади?..
Балки мени сеҳрлаб қўйган
Буюклика ҳурмату ихлос.

ЭЙ, ДИЛ

Эй дил!
Қуёшнинг бир зарраси бўлгил,
Нурдайин ёруғ,
Умидсизлик туманин ҳайда,
Ғамни эт форит.
Зулматни пора айлаб,
Ярқираб чиқ булутни ёриб,
Томчи бўл-у ернинг бағрига
Йўл топ, ниҳол сув ичсин қониб.
Бекор ўтса бир лаҳза умрим,
Кўзларимни элитса уйқу,
Оташ бўлгил, ёндир кўксимни
Уйғот, солиб даҳшатли қўрқу.
Тушиб қолсам чалкаш сўқмоққа
Қоронғуда қолса йўлларим,
Раҳм этма, ажал бўлиб тўс,
Узат менга темир қўлларинг,
Ёдимга сол, ҳар лаҳза бурчим,
Ўргат менга чин инсонликни.
Сен йўл бошла, бу йўлдан бориб
Топаолай инсон кўнглини.

Тожикчадан таржима.

Лирик ҳикоялар

Аминжон ШУҚУҲИЙ
Рудакий мукофоти лауреати

УЛАР ИККИ КИШИ ЭДИ

Улар икки киши эди ва икки қарама-қарши томонга борардилар. Колхоз боғи тарафдан эсаётган ёқимли шабадада ёш теракларнинг япроқлари шилдираб қарсак чаларди. Гўё улар шивирлаб гаплашарди:

— Борма, борма! Ҳеч бўлмаса бир орқангга қара. Баҳор — висол фасли дейдилар. Агар бизга ишонмасанг, йўл ёқасидаги ҳў-в анави азамат чинордан сўра.

Шу пайт чинорнинг нозик шохлари майин чайқалиб, гўё шабаданинг сўзларини тасдиқлади. Аммо ғурур шабадани бор кучи билан нари суриб, ёш йигитга деди:

— Ҳар кимнинг гапига киравермa! Иккиланма! Олдинга юр! Агар сени севса орқангдан ўзи югуриб келади.

Йигит ғурурнинг гапига кўнди, чунки у ҳали анча ёш эди.

Ариқда кимсасиз кўчабоғ сари чопиб бораётган сув ўзининг чулдираган тили билан гўё дерди:

— Борма, борма! Ҳеч бўлмаса бир орқангга боқ. Гуллар бир-бирининг юзидан бўса олишади. Юлдузлар бир-бири сари учишади. Латофатли, тароватли кеча. Дўстдан ранжима. Агар ишонмасанг, хушхон булбуллардан сўра.

Шу пайт сайроқи булбул ўзининг ёқимли қўшиғини куйлаб, гўё шаршаранинг сўзларини тасдиқлади. Қиз тўхтамоқчи бўлди. Аммо ғурур шаршаранинг бўйнини панжалари билан бўғиб, қизга деди:

— Ҳар кимнинг гапига киравермa! Иккиланма! Олдинга юр! Агар сени севса, орқангдан ўзи келади.

Қиз ғурурнинг гапига ишонди, чунки у ҳали анча ёш эди.

Улар икки киши эди ва икки қарама-қарши томонга борардилар.

Мажнунтол маъсум новдаларини ергача эгиб, худди коксор кишилар каби тилга кирди:

— Тўхта, тўхта! Орқангга қара! Олдига қайтиб бору «азизим, гуноҳимни кечир!» дегин. Олам гулистон бўлади. Наҳот севгилингнинг нозини кўтара олмасанг? Биз ҳақ гапни айтяпмиз. Агар ишонмасанг, саҳархез паррандалардан сўра.

Шу пайт хўрозлар қичқириғи авжига чиқиб, гўё мажнунтолнинг сўзларини тасдиқлади. У тўхтамоқчи бўлди. Аммо ғурур

мажнунтолнинг нозик шохларини ғижимлаб, қайириб йигитга деди:

— Ҳар кимнинг гапига кирма! Иккиланма! Иродаси кучсизлар йўлдан қайтади. Наҳот сен эркак бўлагуриб қизга таслим бўлсанг? Агар сени севса, орқангдан қайтиб келади.

Йигит яна ғурурнинг гапига ишонди, чунки у анча ёш эди.

Улар икки киши эди ва икки қарама-қарши томонга борардилар. Хушбўй пудиналар бир-бирининг кўкимтир, ҳарир кўйлаклари этагидан ушлаб, сабзазор мавжлари тили билан гўё дерди:

— Тўхта, тўхта! Орқангга қара! Ўртоғингни чақир, у қанот чиқариб учиб келади. Кўнгли қувончга тўлади. Агар ишонмасанг, тунги чироқ парвоналаридан сўра.

Шу пайт чироқлар парвоналари худди шаршарадай кўпириб учиб, гўё пудиналарнинг сўзини тасдиқлади. Қиз тўхтамоқчи бўлди. Аммо ғурур пудиналарни поймол қилиб, қизга деди:

— Ҳар кимнинг гапига кирма! Иккиланма! Ўз шаънингга доғ туширма! Қайси қиз эркакни чақирибди? Агар сени севса, ўзи келади.

Қиз ғурурнинг гапига ишонди, чунки у ҳали анча ёш эди.

Улар икки киши эди ва икки қарама-қарши томонга борардилар. Агар шу зайлда бораверсалар назарияга мувофиқ яна бир-бирларига юзма-юз келадилар. Чунки, бизнинг она еримиз юмолоқ-да.

Шу пайт тонгнинг юлдуз тўла осмонида ҳар иккилари рўпараларида фазо мушаги пайдо бўлди. Улар узоқдан бир-бирларини кўриб, тикилишиб қолишди. Осмоннинг икки юлдузи ва ернинг икки юлдузи бора-бора бир-бирларига яқинлашардилар.

Ишқ ғалаба қилиб, ғурур чекинади. Ёшликнинг балоғат даври ўзининг илк саҳифасини очди.

ҲАЙКАЛ ОСТИДА ГУЛ

Жангда ҳалок бўлган қаҳрамонга туғилган жойида ёдгорлик ҳайкали ўрнатдилар. Тантана ва ҳайкални очиш маросими йигирма учинчи февраль — Совет Армияси куни ўтказилди.

Қишнинг қирчиллама пайти. Қор ёғарди. Пионерлар ҳайкал остига ранго-ранг қоғоз гуллар қўйдилар. Чунки, бу фаслда қишлоқда янги очилган табиий гул йўқ эди.

Аммо эртасига айни саҳар палласи ҳайкал остида бир даста янги очилган ҳақиқий табиат гули пайдо бўлди. Одамлар

ҳайрон, бу гулдастани ким, қаердан олиб келди экан? Энди бу воқеа оғиздан-оғизга ўтиб, афсонага айланди, чақмоқдек ҳар тарафга ёйилди. Одамлар Махсум деб атовчи домуллобашара бир киши оғзини кўпиртириб чойхонада кишиларга бундай деди:

— Ўз кўзим билан кўрдим, тонг палласи, тахминан соат бешда осмондан икки фаришта тушиб, ҳаммаёқни ўз ҳуснлари билан ёритдилар. Сўнг улардан бири бир қуруқ шохни олиб, дуо билан янги очилган гулга айлантирди. Улар гулни ҳайкал остига қўйиб, осмонга учиб кетдилар. Бундан аёнки, бизнинг қаҳрамон пок одам экан. Энди бу макон муқаддас жой ҳисобланади.

Магазин қоровули, нуроний чол — Зокир тоға Махсумнинг гапини эшитиб ўтирар экан, кўшиб қўйди:

— Махсум рост айтадилар. Қаҳрамонимиз покиза йигит эди. Энди унинг ҳайкали турган жой муқаддас бўлади. Аммо у киши фаришта хусусида андак хато қилдилар. Биринчидан, фаришта иккита эмас, балки битта эди. Иккинчидан, осмондан тушгани йўқ, балки такси машинасида шаҳар томондан келди. Учинчидан, гулни қуруқ шохдан ясамади балки ўзи билан бирга олиб келди.

Саккизинчи март тонготарида ҳайкал остида яна бир даста янги очилган гул пайдо бўлди. Гул шохига қистирилган қоғозчага ёзилган қуйидаги сўзлар баҳор қуёши ёғдуларида ярақларди: «Ҳар вақт шу куни сен менга гул олиб келардинг ва табассум қилардинг. Энди бўлса мен сенга гул олиб келаман ва кўз ёшларимни тўкаман».

Бу тугалланмаган ишқ достонига ишора эди.

ИЛК ЛОЛА

Файзли баҳор келди. Уни тол новдаларида ва асал ариларнинг «зим-зим»лаб учишида одамлар ўз кўзлари билан кўрардилар. Аммо у фақат очилган қип-қизил лолалар билан ўзининг зафар байроғини тантанали кўтариб, ҳукмронлик тахтига ўтирарди.

Ана, йигит бугун шаҳар хиёбонидан илк очилган лолани узиб, шитоб билан йўлга тушди. Ҳа, лола бу йилнинг илк лоласи эди.

Йигит шошилиб борарди. Йўл бўйидан кутилмаганда бир тўда қизлар чиқиб қолишди. Уларнинг орасида йигитнинг севгилиси ҳам бор эди. Қиз лолани кўриши биланоқ бу йил баҳорнинг илк лоласини, ошиғининг қалб ҳадясини олишга ошиқди. Йигит қизни кўриб ҳайрон бўлиб қолди-ю, сўз қотмади ва лолани ҳам бермади.

Йигит лолани шошилинч қўшниларининг уйига олиб борди. Уйда қўшниларининг қизи — беш ёшли Лутфия бетоб ётарди. Лутфия икки кундан буён «Лола!», «Қизил лола!» деб нолиш қиларди. Йигит лолани қизчага узатди. Қизча лолани қўлидан-қўлига олди, сўнг димоғига яқин келтириб кўзларини катта очди, табассум билан оҳиста «лола» деди. Бу — нолиш эмасди. Кўнгли жойига тушди. Гўё бу лола шифо бахш этгандек бўлди. Илк лола бу хонадонга илк севинч олиб кирди.

Тожикчадан
Жамолиддин ТОШМАТОВ таржимаси.

қадимий маданиятлари дўстлик ва қардошлик иплари билан боғланган. Ўтмишнинг улуғ маърифатчилари — Навоий, Жомий, Абу Али ибн Сино, Улуғбек ва бошқаларнинг ижодиёти иккала халқларимизнинг шаклан миллий, мазмунан социалистик замонавий маданиятимизни ривожлантиришга ёрдам берувчи хазинадир.

Республикаларимиз адабиёти ва санъатининг ажойиб усталари ўз асарлари билан Тожикистон ва Ўзбекистон маданиятини бойитмоқдалар. Маданият ходимларимиз китоб, музика, расм, фильм яратар эканлар, бу асарлари ҳам тожик, ҳам ўзбек китобхони, музика шинавандаси, томошабинининг қалбига ҳам кириб бориши тўғрисида орзу қиладилар.

Тожик совет адабиётининг асосчилари Садриддин Айний, Абулқосим Лоҳутийнинг асарлари, Тожикистон халқ шоири, Ленин мукофотининг лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мирзо Турсунзода, Мирсаид Миршакар, Жалол Икромий, Ф. Муҳаммадиев ва бошқаларнинг китоблари Ўзбекистонда жуда кўп нусхада нашр қилинаётганлигини биламиз. Худди шундай Тожикистондаги кишилар ҳам Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Шароф Рашидов, Зулфияхоним, Асқад Мухтор ва Ўзбекистоннинг бошқа кўп ёзувчи ва шоирларининг асарларини тожик, ўзбек ва рус тилларида ўқийдилар.

Декада кунларида ўзбек дўстларимиз ва қардошларимизга Тожикистон маданияти эришган ютуқларни кенг равишда кўрсата олишдан бахтиёрмиз. Бугун ўзбеклар диёрига Тожикистоннинг энг яхши коллективлари, адабиёти ва санъатининг энг яхши усталари келган. Улар Ўзбекистоннинг шонли меҳнаткашлари олдида жуда катта завқ-шавқ билан чиқиб, улар билан учрашувлардан янги ижодий изланишлар учун илҳом оладилар.

Тожикистон ёзувчилари, рассомлари, композиторлари, кинематографчилари ўз ҳамкасблари — Ўзбекистон маданият арбоблари билан учрашувларни ҳаяжон ва қувонч билан кутмоқдалар. Ўзбекистонлик ҳамкасбларнинг ўртоқларча маслаҳатлари, бой тажрибалари республикамиз адабиёти ва санъати ходимларига партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми қарорларида маданият арбоблари олдига қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун, барча совет кишиларига азиз сана — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун янада катта ғайрат ва ижодий шавқ-завқ билан меҳнат қилишларига ёрдам беради.

Бугун Тошкентда бошланадиган қардош маданиятлар байрами тожиклар диёрида давом эттирилади; биз ўзбек адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларини энг азиз меҳмонларимиздек кутиб оламиз.

Ўзбекистон ва Тожикистондаги учрашувлар, ижодий тажриба алмашишлар кўп миллатли совет маданиятини янада равнақ топтириш учун халқларимизнинг бузилмас дўстлиги ва қардошлигини, маданиятларимизни ривожлантиришда янги босқич бўлишига ишончимиз комил.

Ўз меҳнатимиз ва эришган муваффақиятларимиз тўғрисида, орзуларимиз, умидларимиз, режаларимиз ҳақида адабиёт тили, музика, рақс, расм, кино тили билан яна бир бор бир-биримизни хабардор қиламиз. Ўзбекистонда бўладиган декадага бутун Тожикистон ҳозирлик кўрди. Бугунги кунда бутун Тожикистон бундай дейди:

— Ассалому алайкум, Совет Ўзбекистони! Муҳаббат, дўстлик ва қардошлик рамзи бўлмиш қўшиқларимиз ҳадя сенга!

ТИЛИМИЗ—ДИЛИМИЗ

Ўзбек халқи Шарқдаги кўпгина халқлар билан бирга, шунингдек қўшни тожик халқи билан ҳам иқтисодий, сиёсий, маданий алоқада бўлиб келган. Бунинг натижасида кўпгина ўзбек сўзлари тожик тилига кириб ўзлашганидек, ўзбек тилининг луғатига ҳам анчагина тожик сўзлари кириб, ўзлашиб кетган. Бу ўзаро сўз алмашиш ҳар икки тилнинг ҳам луғатини бойитди, сўз маъноларини кенгайтирди.

Ҳокандоз, обдаста, хум, маржон, дутор, танбур, най, сурнай, карнай, ғижжак, рубоб каби сўзлар икки тил учун ҳам муштарак бўлиб, тилларимизнинг ўзаро яқинлигини кўрсатади.

Баъзан маълум тушунчани ифодалайдиган сўз ўзбек тилида мавжуд бўла туриб шу сўзнинг тожик тилидаги варианти ҳам қабул қилинди.

Осмон, душман, жанг, баҳор, оҳанг, овоз, дўст каби сўзлар ўзбек тилидаги кўк, ёв, уруш, кўклам, куй, товуш, ўртоқ каби сўзлар билан баравар қўлланилиб, ўзбек тилини бойитиш, уни ранг-баранг қилишга хизмат қилди.

Тожикча барг, дарахт, гул, дарвоза каби сўзларнинг ўзбек тилига ўтиши ўзбекча япроқ, оғоч, чечак, қопқа каби сўзлар билан биргаликда тилимизнинг имкониятларини янада кенгайтирди.

Умумлаштирувчи маъно касб этадиган, баъзан эса маънони кучайтиришга хизмат этадиган синонимлик жуфт сўзлар таркибида ҳам тожикча сўзлар қатнашади:

Ер — замин, касб — ҳунар, пухта — пишиқ, ҳийла-найранг, тилка-пора, туз-намак, фикр-ёд, чанг-тўзон, нола-фиғон, чўл-биёбон, ёр-оғайни, панд-насиҳат, шарм-ҳаё, эс-ҳуш, чўп-хас каби жуфт сўзларнинг бир томони тожик сўзлари бўлса, ширин-шакар, ваб-даҳан, сарсон-саргардон, саранжом-саришта, ёр-биродар, ёр-дўст, ёр-ошно каби жуфт сўзларнинг ҳар иккаласи ҳам тожик сўзларидир.

Г. МУҲАММАДЖОНОВА,
аспирант.

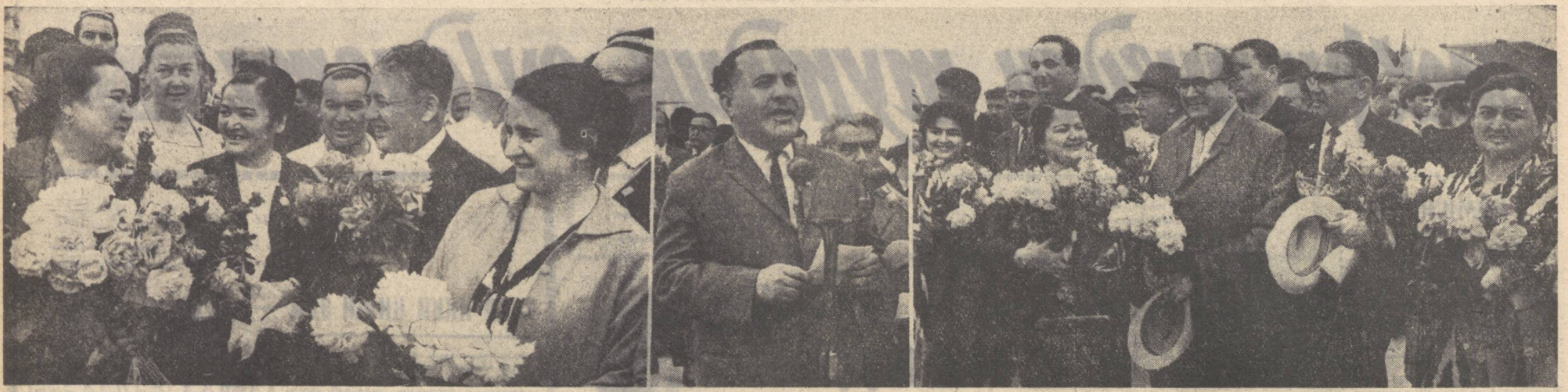

Қуёшли диёримизга тожик адабиёти ва санъати вакиллари ташриф буюришди. Суратларда: Тошкент аэропортида тожик адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларини тантанали кутиб олиш. Н. Глауберзон фотоси.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Турли мамлакатларда

ЭРОНГА ТАШРИФ

ТЕҲРОН, 20 май. (ТАСС). Эрон армияси бош штабининг бошлиғи генерал Арионанинг таклифига биноан СССР Қуролли Кучлари бош штабининг бошлиғи, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали М. В. Захаров Теҳронга келди. Маршал М. В. Захаровни ва унинг ҳамроҳларини генерал Ариона, Эрон армиясининг олий офицерлари, СССРнинг Эрондаги элчиси В. Я. Ерофеев Меҳробод аэродромида кутиб олишди.

Совет ҳарбий делегацияси Эронда ўн кун туриб, мамлакатни айланиб чиқади, Эрон армиясининг ҳарбий муассасалари билан танишади, мамлакатнинг тарихий ёдгорликларини кўздан кечиради.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 20 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик халқ қуролли кучлари 5—12 майгача бўлган муддат ичида Куангнам вилоятида Американинг 198-пиёда аскарлар бригадаси билан шиддатли жанглар олиб бордилар. Улар мазкур бригаданинг Тамки шаҳридан 30 километр ғарби-шимолдаги позициясига ҳужум қилиб, унинг таянч пунктини қуршаб олдилар.

ВИА агентлигининг озодлик агентлиги маълумотига асосланиб хабар беришига кўра, ана шу операциялар вақтида Америка солдатларидан 430 га яқин киши сафдан чиқарилди, 21 самолёт уриб туширилди, 105 миллиметрли тўртта тўп яксон қилинди, омборлар ва бензин сақланадиган жойлар ёндириб юборилди. Ер ости фортификацион иншоотларидан тўрттаси портлатилди.

Мазкур секторда оғир жанглар давом этмоқда.

Америка пиёда аскарлари бригадасининг таянч пунктини Жанубий Вьетнам ватанпарварлари ҳали ҳам қаттиқ қуршовга олиб турибдилар. Америка агрессорлари катта талафот бермоқдалар.

«АМЕРИКАЛИКЛАР ЎЗЛАРИНИ ГЎЛЛИККА СОЛЯПТИЛАР»

Жаҳоннинг ҳамма мамлакатлари Вьетнам Демократик Республикаси билан АҚШ вакиллари ўртасида Парижда олиб борилаётган расмий суҳбатларнинг боришини эътибор билан кузатиб турибдилар. Ҳар иккала томон биринчи ҳафтада ўз позицияларини изҳор қилди. Бинобарин баъзи жиҳатлардан таққослаб кўриш ва хулоса чиқариш учун асослар бор.

Вьетнам Демократик Республикасининг делегацияси ўзининг асосий позициясини дарҳол равшан белгилаб берди. Вьетнам Демократик Республикаси делегациясининг бу позицияси ҳақиқий аҳволни эътиборга олади ва масалани ҳал этиш йўлида биринчи қадамларни қўйиш имконини беради. Вьетнам Демократик Республикасининг делегацияси айтдики, расмий суҳбатлардан кузатилган мақсад — ВДРни бомбардимон қилишни ва Американинг ВДРга қарши бошқа ҳар қандай уруш ҳаракатларини сўзсиз тўхтатишни Америка томони билан биргаликда белгилаб чиқиш ва сўнгра ҳар иккала томонни қизиқтираётган бошқа масалаларни муҳокама қилишга ўтишдан иборат. Масаланинг шу тарзда қўйилишига шундай вазият ҳам йўл очиб бердики, Париждаги учрашувдан олдин Американинг Вьетнам Демократик Республикасига юборган расмий нотаси расмий суҳбатларнинг мақсадини шу тариқа тушунишга розилик билдирилганлиги ҳозир аён бўлиб қолди. Бинобарин бу йўлда биринчи қадамларни қўйиш керак эди. Аммо АҚШ делегацияси бу йўлдан боришни истамайди. «Гарриманнинг тактикаси оддий тактикадир,— деб таъкидлайди «Юманите» газетаси. — У, ўз ҳукуматининг ўзини оқлаш мақсадида келтирган ва кўпданоқ маълум бўлиб қолган «далиллар»ни тап тортмай такрорлайди, лекин музокараларнинг мавзуи тўғрисида, яъни бомбардимонларни ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа ҳар қандай уруш ҳаракатларининг ҳаммасини сўзсиз тўхтатиш тўғрисида лом-мим демайди. Американиклар ўзларини гўлликка соляптилар...».

Вашингтон тўсқинлик қилиш тактикасини яна ишлата бошлади, деган таассурот пайдо бўлади. Вашингтон учрашиладиган жойни танлаб олиш вақтида деярли бир ой мобайнида шу тактикани қўллаб келган эди. Америка дипломатлари ҳар икки томоннинг уруш ҳаракатлари доирасини қисқартиришга «ҳамжиҳатлик» билан иш кўрилишига риоя қилиш»ни талаб этмоқдалар. Бу нарса амалда шуни кўрсатадики, америкалик агрессорлар Вьетнамда ваҳшиёна ҳаракатларини давом эттириб турган бир пайтда, Жанубий Вьетнам халқи озодлик ва мустақиллик йўлидаги ўз курашини тўхтатганидан кейингина АҚШ Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатишга тайёр эмиш.

Бошқа сўзлар билан айтганда Америка империалистлари ўз хоҳишларини мажбуран қабул қилдириш имкониятини берадиган шарт-шароитни вужудга келтириш орзусидан қайтишни истамаётирлар. Кўп фактлар буни яққол кўрсатиб турибди. Вьетнам Демократик Республикасини қаттиқ бомбардимон қилиш давом эттирилмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан яқинда Вьетнам Демократик Республикасини ваҳшиёна бомбардимон қилишларни сўзсиз тўхтатиш кераклигини айтиши биланоқ Америка матбуоти уни қаҳр-ғазаб билан танқид қилди. «Дейли ньюс» ва «Чикаго трибюн» газеталари У Таннинг истеъфо беришини талаб қилдилар. АҚШ конгрессида Вьетнамдаги уруш ҳаракатларини кучайтира беришга даъват этган гаплар ҳали ҳам эшитилмоқда. Сенатор Д. Миллер ҳукуматдан Париждаги музокараларда ҳам, Вьетнамдаги жанг майдонларида ҳам «қаттиқ йўл» тутишни талаб қилди. «Нью-Йорк таймс» газетаси ва Американинг бошқа газеталари энг бошданоқ Париж «музокараларини узоқ давом этадиган ва тинкани қуритадиган машаққатли бўлади» деб жар сола бошладилар. Айни вақтда Вьетнамга юбориш учун резервдагилардан яна ўн минг киши тайёрланмоқда. Америка интервенциячилари Вьетнамда химиявий уруш олиб бориш воситаларини анча кенгайтириш ниятида эканликлари тўғрисида ҳам хабар бермоқдалар. Бундай шароитда Америка дипломатиясининг Париждаги учрашувларда «яхши ният» билан иш кўришига ишониш мумкин эмас, албатта.

(ТАСС).

Австрия, Швейцария ва Францияга гастролга

МОСКВА. (ТАСС). ЕВГ. Вахтангов номли академик театр коллективи 19 майда гастролга жўнаб кетди. Театр ўз спектаклларини Австрия, Швейцария ва Францияда кўрсатади.

Театр тарихини бошлаб берган ва Гоцций қаламига мансуб бўлган «Маликаи Турондот» Венадаги традицион фестивалда кўрсатилади. Дель Арте комедиясининг ҳозирги замон театрига ўтказган таъсирига бағишланган Вена фестивалида театр яна Л. Зорининг «Варшава мелодияси» спектаклини ҳам кўрсатади.

Театр гастроллари Швейцариянинг Цюрихдаги традицион фестивалида давом эттирилади. Бу шаҳарда, сўнгра Лозанна ва Женевада театр Л. Толстойнинг «Тирик мурда» пьесасини ҳам кўрсатади.

Театр гастроллари Париждаги миллатлар театрида тугалланади. Бу гастролга театр труппасининг 70 га яқин етакчи артистлари қатнашади.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

ПАРИЖ. Францияда асосан ҳукуматнинг иқтисодий социал сиёсатига қарши қаратилган оммавий ҳаракатларнинг қудратли тўлқини тўхтовсиз кучайиб бормоқда.

Бу забастовкаларнинг хусусияти шундаки, ишчилар ўз талабларини баён этиб бериш билан қаноатланмай, корхоналарни эгаллаб олмоқдалар ва бу корхоналардан чиқиб кетишдан бош тортмоқдалар. Иш ташловчилар турмуш, меҳнат шароитининг яхшиланишини, касаба союз эркинлигининг кенгайтирилишини талаб қилмоқдалар. 17 майда 300 минг киши иш ташлади. 18 майда иш ташлаганлар сони бундан ҳам анча кўп. Париж ёнидаги Фленда «Рено» заводларининг автомобилсозлари, жанубдаги бир қанча шаҳарларда «Сюд Авиасьон» авиация заводларининг ишчилари, Лион яқинидаги «Родиацета» химия компаниясининг ишчилари иш ташладилар ва цехларни ишғол қилдилар. Гаврнинг бир ўзидагина ўнлаб компанияларга қарашли корхоналарда ишчилар иш ташладилар.

БОГОТА. Колумбия бошланғич мактаблари ўқитувчиларидан 3 минг киши иш ҳақининг оширилишини ва касаба союз бирлашмаларини тузиш ҳуқуқи берилишини талаб қилиб иш ташладилар. Шу муносабат билан 150 мингга яқин бола ўқиётган 200 мактаб ёпилди.

ДЕҲЛИ. Ғарбий Бенгалия штатидаги давлат муассасалари хизматчиларидан 150 мингдан ортиқ киши иш ташлади. Булар штат ходимларидан иш ҳақининг оширилишини ва бундан илгари ишдан бўшатилган хизматчиларнинг ишга қайтариб олинишини талаб қилдилар. Забастовка Ғарбий Бенгалия пойтахти Калькуттада ва штатнинг бошқа шаҳарларида барча давлат муассасаларининг ишларини тамомила тўхтатиб қўйди. Иш ташлаганлардан 100 дан ортиқ киши қамоққа олинди.

(ТАСС).

ТУРМА ҚАБРИСТОНИ

ДОРУССАЛОМ. (ТАСС). Зимбабве африкаликлар миллий иттифоқининг органи ҳафталик «Зимбабве ньюс» бюллетенининг Солсберидан олинган хабарларга асосланиб ёзишига қараганда, Родезия турмаларида африкалик ватанпарварларни қатл этиш давом этмоқда.

«Шу кунларда, деб ёзади бюллетень, Солсбери турмасига жаллод яна тез-тез келадиган бўлиб қолди. Турма қабристонида янги қабрлар пайдо бўлди. Ўлимга ҳукм қилинган баъзи кишилар эса турма камераларидан ғойиб бўлди, аммо Уларнинг тақдири нима бўлганлиги ҳеч кимга маълум эмас».

«Зимбабве ньюс» бюллетенида келтирилган фактларга қараганда, Родезия турмаларида африкаликлардан қонли ўч олиш давом этмоқда.

Бюллетеннинг ёзишича, Родезиянинг ирқчи маъмурлари зиндонлардаги шу воқеалар тўғрисидаги «хабарлар четга чиқишига» йўл қўймаслик учун жуда қаттиқ чоралар кўрмоқдалар.

МУСТАМЛАКАЧИЛАР ТАЛАФОТИ

ДАКАР. «Португал» Гвинеяси озодлик армиясининг жангчилари апрель ойининг сўнгги ўн куни давомида Португалия босқинчи қўшинларининг солдат ва офицерларидан 65 кишини ўлдирдилар. Гвинея ва Кўк бурун ороллари мустақиллиги Африка партиясининг бу ерда эълон қилинган ахборотида шу рақам келтирилди.

Ватанпарварлар мамлакатнинг шарқий районларида олиб борилган жангларда бир қанча ҳарбий юк машиналарини йўқ қилдилар, Салазар босқинчиларидан кўп миқдорда қурол-яроғ ва ўқ дори қўлга туширдилар. (ТАСС).

ПЕНТАГОН АХБОРОТИ

ВАШИНГТОН, 20 май. (ТАСС). АҚШ мудофаа министрлиги 19 майда қуйидагиларни маълум қилди: Америка ҳукумати негрларнинг атоқли раҳбари Мартин Лютер Кинг ўлдирилгандан кейин Қўшма Штатларнинг турли шаҳарларида бошланган ирқий ғалаёнларни бостириш учун 5 миллион доллардан кўпроқ маблағ сарфлади.

«РЕЗЕРВ ҚИДИРИБ...»

Футбол

МАМЛАКАТ БИРИНЧИЛИГИ учун олий лиганинг биринчи группа командалари орасида навбатдаги 8-тур ўйинлари бўлиб ўтди. Бу тур пешқадамлик қилаётган командаларнинг турнир жадвалидаги ҳолатини мустаҳкамлади. Учрашувлар қуйидаги ҳисоблар билан тугади: «Динамо» (Киев) — МАСК — 2:1, «Спартак» — «Динамо» (Минск) — 2:1, «Динамо» (Тбилиси) — «Заря» — 2:0, «Шахтёр» — «Арарат» — 1:0, АСК — «Динамо» (Кировобод) — 3:1, «Торпедо» (Кутаиси) — «Нефтчи» — 0:0, «Черноморец», — «Динамо» (Москва) — 1:0, «Локомотив» — «Зенит» — 0:0, «Кр. Советов» — «Қайрат» — 2:0.

Ростовлик армиячиларнинг кировободликлардан устун келиши пахтакорчиларга қимматга тушди: улар 19-ўринга суриб қўйилдилар.

Олий лиганинг биринчи группасидаги командалар орасида фақат «Пахтакор»гина ғалаба завқини татийолмади. Бунинг устига, тўплар айирмаси жиҳатидан ҳам ҳамшаҳар футболчиларимиз ҳимоя чизиғи ёмон ўйнаётганини кўрсатиб турибди.

Бу фикримизни шанба куни ўтказилган пахтакорчилар билан Ўзбекистон ССР терма командаси («Б» класс командаларидан ташкил топган) ўртасидаги ўртоқлик учрашуви ҳам тасдиқлайди. Учрашувда еттита тўп киритилди. Булардан «Пахтакор» дарвозасига тўрттаси, терма команда дарвозасига учтаси киритилди. Бу ўйинда пахтакорчилардан Штерн, Шарипов, Науменко, Абдураимов каби ўйинчиларнинг қатнашмаслиги мағлубиятга сабаб, дейишга асос бўлолмайди.

Ўртоқлик учрашувидан мақсад: «Пахтакор»нинг резерв ахтараётганлигида. Команда бош тренери Е. И. Елисеев бу учрашувда бирорта лойиқ ўйинчи топа олдими-йўқми уни билмаймиз. Лекин «Пахтакор»нинг ёмон ўйнаётганлигини ўйиндан яхши билиб олдик.

М. ХЎЖАЕВ.

МИСЛИ КЎРИЛМАГАН ЧУҚУРЛИК

16 майда Оролсўрда қудуқ пармалаётган бурғу 6700 метр чуқурликка етди.

Қозоғистон ССР геология министрлигида шу воқеа ТАСС мухбирига шарҳлаб берилди. Ғарбий Қозоғистондаги Оролсўр деган жойда бир неча йилдан бери пармаланаётган жуда чуқур қудуқнинг катта илмий аҳамияти бор. Бу қудуқ ёрдамида ер куррасидаги жуда пастлик жойлардан бири — Каспий бўйи пастлиги ер бағрининг тузилиши ўрганилмоқда. Қудуқни пармалаш кўпгина қийинчиликлар билан боғланган. Қарийб 7 километр чуқурликда ҳарорат цельсий бўйича 170 градусга етади. Бундай шароитда қазиш учун махсус бурғу қувурлари, юрувчи эритма ва химиявий реагентлар талаб этилади. Бу ерда «Уралнефтегазразведка» трестининг махсус экспедицияси тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Оролсўр қудуғининг лойиҳадаги чуқурлиги 7 километрга боради.

Ҳозир Гурьев областининг Бикжал деган жойида ҳам шундай чуқурликдаги иккинчи бир қудуқ пармаланмоқда. Бу ерда 2 минг метрдан зиёд чуқурликда қудуқ пармаланди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (Тожикистон санъат усталари), 9.30 — Симфоник рақслар, 10.10 — Концерт (рус), 10.30 — Концерт, 11.15 — «Абадий дўстлик», 11.25 — Қўшиқлар, 12.15 — «Замондошлар» (рус), 13.30 — Қўшиқлар (рус), 16.10 — Тожикистон композиторларининг асарлари, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 18.00 — «Пилла ҳосили топширила бошланди» (рус), 18.10 — Г. Синисало. Ре Минор сонатаси, 18.40 — Спорт, 19.00 — Ўзбекистонда Тожикистон адабиёти ва санъати декадасининг очилиши (Навоий номли театрдан олиб эшиттирилади).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси. 18.00 — Теleянгиликлар ва декада кундалиги (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.15 — Тожик адабиёти ва санъатининг Ўзбекистонда бўлаётган декадаси. Тожик шоирлари — болаларга, 18.40 — Бола ва чол (Душанба телестудияси ишлаган фильм), 18.55 — Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театридан Тожик адабиёти ва санъати декадасининг тантанали очилиши олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида телеянгиликлар ва декада кундалиги.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Математика. (олий ўқув юртига кирувчилар учун). 19.00 — Ўқитувчилар учун консультация.

19.45 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — Моҳир қўллар (мактаб ўқувчилари учун), 20.30 — Халқ номи билан (телефильм), 20.50 Аҳмад Бобоқулов концерти (Душанба телестудияси ишлаган фильм).

Рус тилида: Ими ҳаёт (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/V да Тошболта ошиқ.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Андромеда туманлиги — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 минут, 8 ва 9 яримда).

Еттинчи йўлдош — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сиртаки — «ДРУЖБА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Чехча қотиллик — НАВОИЙ номли, «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

Ўзбекистонда Тожикистон адабиёти ва санъати декадаси

23 май — Тожикистон Давлат «Лола» ансамблининг концерти.

26 май — Тожикистон санъат усталари кечаси.

27 май — Тожикистон Давлат филармонияси вокал-рақс рубобчи қизлар ансамблининг концерти.

28 майда — Тожикистон «Гулшан» эстрада оркестрининг концерти.

Концертлар кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 да, район кассаларида эрталаб 11 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ
1968-1969 ўқув йилининг I-курс сиртқи бўлимига ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

институтга кирувчилар Олий ўқув юртига қабул қилиш тартибига биноан ўрта мактаб программаси ҳажмида имтиҳон топширадилар:

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИҚТИСОДИ — рус тили ёки ўзбек тили ва адабиёти (иншо), математика (ёзма), химия (оғзаки), биология (оғзаки);

БОШҚА ИҚТИСОД МУТАХАССИСЛИКЛАРГА — рус тили ёки ўзбек тили ва адабиёти (иншо), математика (ёзма), география (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки).

Ҳужжатлар 31 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 10 сентябргача.

Ҳужжатлар Тошкент шаҳар, Олмазор кўчаси, 183-уйга юборилади. Телефонлар: 4-05-30, 4-18-45 қўшимча 57.

(қабул қоидасига оид бўлган бошқа материаллар «Совет Ўзбекистони» газетасининг 1968 йил 13 апрель сонида эълон қилинган).

КОЛХОЗ, СОВХОЗ ВА БОШҚА ТАШКИЛОТ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН КУРЛАР ЖАМИЯТИ ТОШКЕНТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОМБИНАТИ

томнинг устини ёпиш учун 90х700 ва 120х700 ҳажмдаги черепицаларни

СОТАДИ

Пули лимитли-чек ёки олдиндан пул ўтказиш йўли билан тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар 112, Волгоград кўчаси 28-«а», уй (11, 12-автобуслар, 9, 15-трамвайларнинг «Профтехника билим юрти» бекати) Телефонлар Ж-7-15-91, Ж-7-16-03.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ишлар мудирлиги, партия бюроси ва маҳаллий комитети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бўлим мудири Р. С. Эгамбердиевга акаси

Пўлат Салимович ЭГАМБЕРДИЕВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтининг дирекцияси, партия бюроси ва маҳаллий комитети Фанлар академиясининг кекса илмий ходими, филология фанлари кандидати, доцент

Содиқ Аҳмедович ФИРДАВСнинг

узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси коллективи редакция ходими Ж. Холқосимовга ўғли

Фарҳоднинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Главсредазирсовхозстрой» коллективи Совхозлар бошқармаси бошлиғи А. Т. Тоировга укаси

Абдулҳақ ТОИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—072, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б № — 116. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 05921.